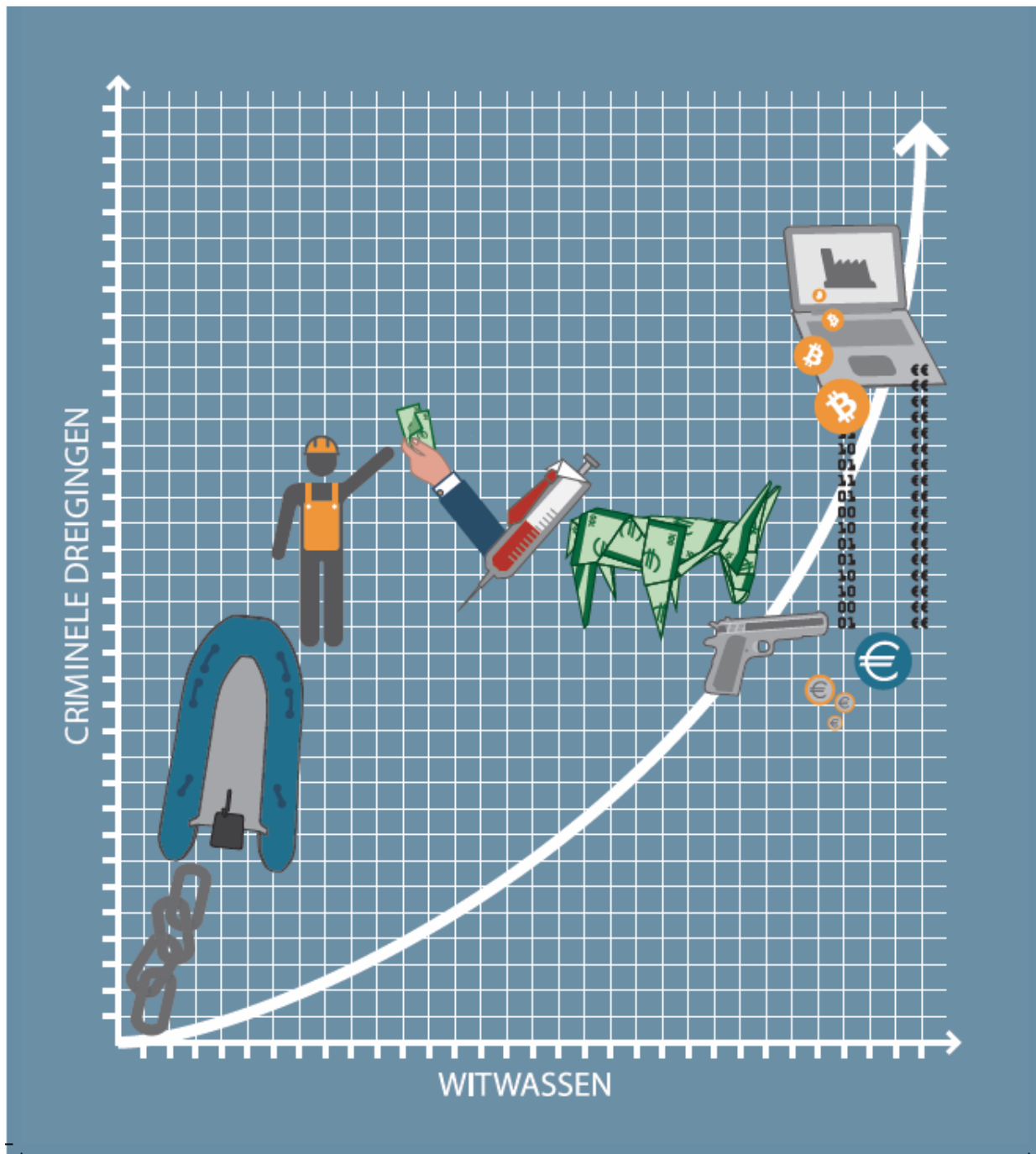

24ste ACTIVITEITENVERSLAG | 2017

Cel voor Financiële
Informatieverwerking

Cel voor Financiële Informatieverwerking

24ste Activiteitenverslag 2017

INHOUDSOPGAVE

I. VOORWOORD VAN DE VOORZITTER	7
II. SAMENSTELLING VAN DE CEL.....	9
III. KERNCIJFERS 2017	11
IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME	13
1. Trends op het vlak van witwassen	13
1.1. Evolutie van criminele dreigingen	13
1.1.1. Dossiers in verband met sociale fraude	13
1.1.1.1. Structuren met clandestiene koppelbazen	13
1.1.1.2. Sociale dumping	14
1.1.1.3. Georganiseerde netwerken van schijnzelfstandigen.....	15
1.1.1.4. Sociale fraude door georganiseerde netwerken	16
1.1.2. Dossiers in verband met financiële criminaliteit	17
1.1.2.1. Oplichting	17
1.1.2.2. Ernstige fiscale fraude	18
1.1.3. Dossiers in verband met corruptie.....	19
1.1.4. Illegale drughandel.....	20
1.1.5. Mensensmokkel en mensenhandel	21
1.2. Evolutie van de witwastechnieken	24
1.2.1. Gebruik van professionele witwasfacilitatoren.....	24
1.2.1.1. Professionele netwerken van ophalers / vervoerders.....	24
1.2.1.2. Witwassen voor rekening van derden via netwerken van informele Aziatische bankiers.....	25
1.2.1.3. Professionele rekruteerders van geldezels.....	26
1.2.1.4. Professionele wisselaars van virtuele munten	26
1.2.1.5. Witwassen in verband met allerlei misdrijven via netwerken van fictieve bedrijven.....	27
1.2.2. Informele compensatiecircuits	28
1.2.2.1. Witwassen van geld voortkomend uit allerlei misdrijven.....	28
1.2.2.2. Internationale compensatiecircuits	30
1.2.2.3. Banden met handelsgerelateerde witwaspraktijken.....	31
2. Financiering van terrorisme	33
3. Financiering van proliferatie.....	38
V. BIJLAGE: Statistieken 2017	41

I. VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

2017 = DE CFI 3.0...

Voor u ligt het vierentwintigste jaarverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI). 2017 was een cruciaal jaar voor de CFI.

Ter uitvoering van de Vierde Europese AML-Richtlijn in het Belgisch Recht werd de oude CFI-wet van 1993 op 18 september 2017 vervangen door een nieuwe Wet met nieuwigheden die inzake witwassen een impact hebben op de toekomstige werking van de CFI. Verder hebben de aanslagen van 2016 in Brussel de mogelijkheden van de CFI inzake terrorismebestrijding nog meer zichtbaar gemaakt voor andere diensten met als eerste tastbaar resultaat een versterkt partnerschap tussen de CFI en andere actoren, zoals het Federaal Parket.

In de CFI-cijfers van 2017 is de invloed van een aantal nieuwigheden al merkbaar.

Inzake witwassen is de CFI sinds de nieuwe Wet van 18 september 2017 bevoegd voor het witwassen van geld uit sociale fraude: in 2017 werden al 33 dossiers ‘sociale fraude’ doorgemeld aan de gerechtelijke autoriteiten.

Inzake terrorisme en de financiering van terrorisme kan de CFI sinds de nieuwe Wet nu ook inlichtingen ontvangen en analyseren van het openbaar ministerie en niet meer uitsluitend van het federaal parket. Lokale magistraten van het openbaar ministerie moeten nog wennen aan de nieuwe mogelijkheid, maar het versterkt samenwerkingsverband met het federaal parket dat dateert van na de aanslagen van 22 maart 2016 in Brussel leidde er in 2017 toe dat het federaal parket in dat domein 31 keer beroep heeft gedaan op de CFI. De nieuwe Wet voorziet tevens in een permanent kanaal voor de uitwisseling van informatie tussen de CFI en sommige andere autoriteiten als dit nodig is voor de uitoefening van hun bevoegdheid, wat ook het uitwisselen versterkte met diensten zoals de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid, OCAD, FOD Economie...

De CFI 3.0 is hiermee een feit. Er blijven echter uitdagingen naar de toekomst, waar we een gepast antwoord op zullen moeten geven. Het opnemen van nieuwe categorieën van melders, zoals de platformen voor alternatieve financiering of dienstverleners aan vennootschappen en in de nabije toekomst factoringbedrijven, kan eveneens een verdere impact hebben op het aantal meldingen aan de CFI. Witwasactiviteiten en de gebruikte mechanismen worden steeds complexer: cf. onder meer “trade-based money laundering” en de techniek van de compensatie. Onze strategische analyses zijn afgestemd op deze nieuwe technieken.

In 2017 leverden we strategische analyses af over onder meer “het witwassen van geld door Chinese criminele netwerken” en de “financiering van terrorisme”. CFI zal naast de multi- en interdisciplinaire aanpak ook moeten blijven investeren in de internationale samenwerking met haar buitenlandse zusterdiensten en dat niet alleen in het Europese FIU-NET waarin Europol een belangrijke speler is geworden. De CFI heeft in 2017 (en zal dat blijven doen in 2018) de nodige inspanningen geleverd om de gegevensuitwisseling ook op internationaal vlak naar een hoger niveau te tillen en nam daartoe initiatieven tot samenwerking met onder meer Europol en Interpol. Meer dan ooit blijft het beheersen van de risico’s op witwassen en de financiering van terrorisme, gekoppeld aan de nieuwe digitale betalingssystemen en virtuele munten een heet hangijzer waarbij in België maatregelen moeten genomen worden om ze te reglementeren binnen een wettelijk kader.

Naast haar operationele en strategische activiteiten neemt de CFI ook deel aan de werkzaamheden van reflectiegroepen zoals het “Royal United Services Institute”, het “King’s College” in Londen, het Egmont-Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen in Brussel en het “Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law” in Freiburg.

Samenwerken met andere opsporings- en inlichtingendiensten, maar ook met de privésector, is geen keuze meer. Het is een “must”. Hierbij moet worden vermeld dat de CFI momenteel ook deelneemt aan de besprekingen bij Europol binnen het platform voor informatie-uitwisseling met de private sector. En resultaten behaal je al lang niet (meer) alleen. Het menselijk potentieel van elke afzonderlijke organisatie is cruciaal. Als Voorzitter wil ik dan ook de medewerkers van de CFI bedanken voor het vele werk dat opnieuw in 2017 is verzet. Dit jaarverslag getuigt van de CFI als volwassen organisatie met oog voor wat komen zal in 2018. Het stemt mij hoopvol voor de toekomst.

Ik wens jullie veel leesgenot.

Brussel, 12 april 2018
Philippe de Koster
Voorzitter CFI

II. SAMENSTELLING VAN DE CEL¹

Voorzitter:	Dhr.	Philippe de KOSTER
Vicevoorzitter:	Dhr.	Michel J. DE SAMBLANX ² Philippe de MÛELENAERE ³
Plaatsvervangend voorzitter:	Dhr.	Boudewijn VERHELST
Leden:	Dhr.	Michel J. DE SAMBLANX ⁴ Johan DENOLF Fons BORGINON
	Mevr.	Chantal DE CAT
Secretaris-generaal:	Dhr.	Kris MESKENS

---

¹ Toestand op 31/12/2017

² Plaatsvervangend vanaf 1/09/2017

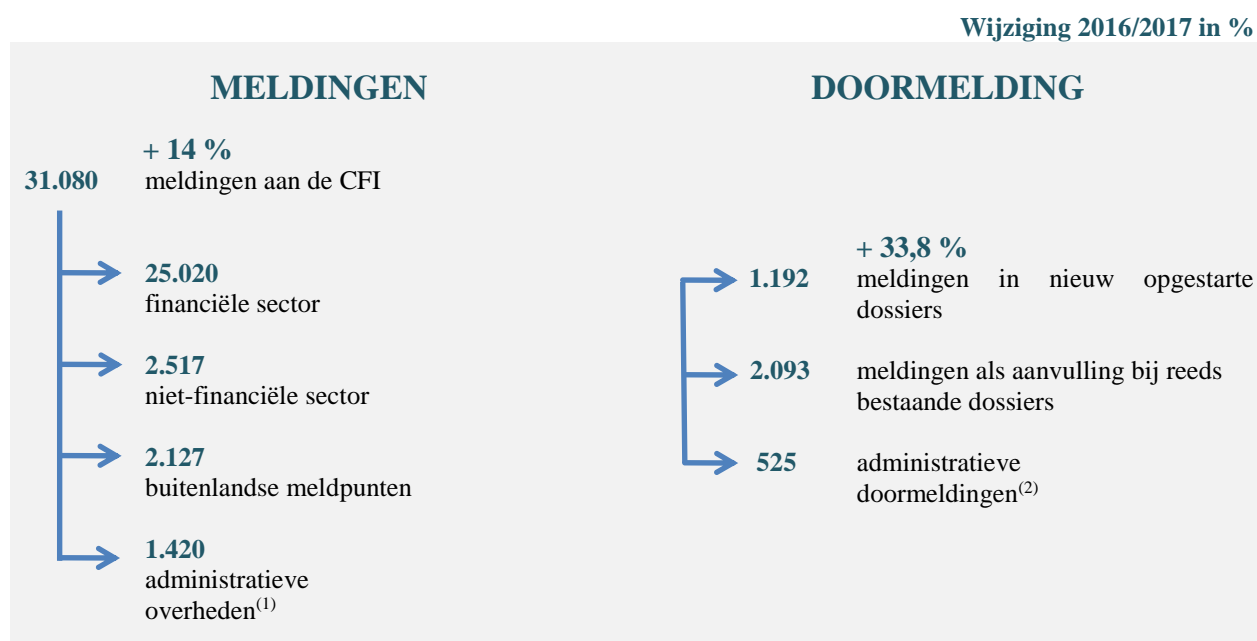
³ Tot en met 23/10/2017

⁴ Tot en met 31/08/2017

III. KERNCIJFERS 2017

De CFI heeft als opdracht meldingen van verdachte verrichtingen te ontvangen van instellingen en personen vermeld in de wet⁵ (onderworpen entiteiten), van buitenlandse meldpunten in het kader van internationale samenwerking en van andere, door de wet aangeduide, diensten van de Staat. De CFI maakt gebruik van de haar toegewezen bevoegdheden om deze informatie te analyseren en te verrijken. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme of proliferatie meldt de CFI het resultaat van haar analyse door aan de gerechtelijke overheden.

⁽¹⁾ Meldingen van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen, fiscale regularisatieattesten, meldingen door ambtenaren van administratieve diensten van de Staat (met inbegrip van de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht en OCAD), van het openbaar ministerie in het kader van een informatie of een onderzoek in verband met terrorisme en de financiering van terrorisme en de toezichtautoriteiten, overeenkomstig artikel 79 van de wet.

⁽²⁾ Informatie meegedeeld aan de dienst "Coördinatie Anti-Fraude (CAF)" van de FOD Financiën, de SIOD, het COIV, de inlichtingendiensten en het OCAD, overeenkomstig artikel 83 van de wet.

De CFI is wettelijk verplicht om bepaalde informatie uit deze dossiers met andere nationale autoriteiten uit te wisselen en mee te delen: de dienst "Coördinatie Anti-Fraude (CAF)" van de FOD Financiën wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld dat afkomstig is van een strafbaar feit dat een weerslag kan hebben inzake ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van misdrijven waarvoor de Algemene Administratie van de Douane de strafvordering uitvoert, de toezichtautoriteiten van onderworpen entiteiten en de FOD Economie wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld voortkomend uit een misdrijf waarvoor deze autoriteiten een opsporingsbevoegdheid hebben, de SIOD wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig uit een misdrijf dat een weerslag kan hebben inzake sociale fraude en de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensensmokkel (met inbegrip van handel in clandestiene werkrachten, voortaan vervat in het globale begrip mensensmokkel) of mensenhandel.

⁵ Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten – Kamer van volksvertegenwoordigers (www.dekamer.be) Stukken: K54-2566. Integraal verslag: 18 juli 2017.

De CFI kan overigens ook het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring inlichten wanneer tegoeden van beduidende waarde, van welke aard ook, beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming.

Om het hoofd te bieden aan de veiligheidsdreiging werkt de CFI nauw samen met de burgerlijke en militaire inlichtingendiensten en het OCAD. De CFI kan de verzoeken om bijstand/inlichtingen aan deze drie diensten contextualiseren. In het kader van de wederzijdse samenwerking (artikel 83 § 2 4° van de wet) kan de CFI ook nuttige informatie aan de inlichtingendiensten en het OCAD meedelen.

De afgelopen jaren nam het aantal meldingen aan de CFI aanzienlijk toe. In vergelijking met 2015 nam het aantal meldingen aan de CFI met bijna 10% toe. Het aantal nieuwe dossiers/onderzoeken dat als gevolg van deze meldingen werd geopend steeg met meer dan 1.000 eenheden in vergelijking met 2016.

- > **31.080** meldingen ontvangen door de CFI
- > **1.192** doormeldingen en **2.093** aanvullende doormeldingen verstuurd naar de parketten en het federaal parket voor een totaalbedrag van **1.415,95 miljoen €**
- > Er werden ook **525** informatienota's doorgemeld aan de dienst "Coördinatie Anti-Fraude (CAF)" van de FOD Financiën, aan de douane, aan de SIOD, het COIV, de inlichtingendiensten en het OCAD, overeenkomstig artikel 83 van de wet.

Deel IV bevat een overzicht van trends op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme in 2017. Een gedetailleerd overzicht van de statistieken 2017 wordt opgenomen in deel V.

IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

1. Trends op het vlak van witwassen

1.1. Evolutie van criminele dreigingen

1.1.1. Dossiers in verband met sociale fraude

Sociale fraude werd met een welbepaald doel aan het toepassingsgebied *ratione materiae* van de CFI toegevoegd: de CFI in staat stellen om meer complexe fraudedossiers door te melden, dossiers met een groot aantal betrokkenen, dikwijls met grensoverschrijdende elementen, en dit overeenkomstig haar algemene opdracht van de bestrijding van het witwassen uit de meest ernstige misdrijven.

Door zich te richten op georganiseerde netwerken, opgezet om sociale fraude te plegen, zou deze wetswijziging op termijn moeten leiden tot een betere samenwerking tussen de CFI en sociale (opsporings)diensten, de SIOD, de arbeidsauditoraten en de parketten in de strijd tegen dit veelvormig misdrijf.

De CFI werkt in dossiers betreffende sociale fraude rond de volgende vier elementen:

1.1.1.1. Structuren met clandestiene koppelbazen

Bij structuren met illegale koppelbazen worden opeenvolgende fictieve vennootschappen opgericht, die door stromannen worden geleid en moeten dienen om te doen voorkomen dat ze werknemers tewerkstellen. Hiertoe dienen deze vennootschappen Dimona- en DmfA-aangiften van honderden werknemers in en bouwen zo een reservoir van werkkrachten op. Deze fictieve vennootschappen betalen echter geen sociale bijdragen en maken het mogelijk dat de werkelijke werkgever geen sociale lasten betaalt. Het duurt gemiddeld zes maanden tot een jaar vooraleer de bevoegde overheden deze inbreuken vaststellen en vervolging instellen. Deze vennootschappen gaan kort nadien failliet en worden vervolgens door nieuwe fictieve vennootschappen vervangen. Dit patroon blijft voortduren, samen met grootschalige personeelsoverdracht. Werknemers werken over het algemeen bij de verschillende vennootschappen die als hun officiële werkgevers worden voorgesteld⁶.

In werkelijkheid is de echte werkgever een derde vennootschap. Deze vennootschap leeft doorgaans de verplichtingen op sociaal en fiscaal vlak na en heeft geen (of weinig) personeel. Deze vennootschap sluit contracten af met een of meerdere algemene ondernemingen die te goeder naam en faam bekendstaan en waarvoor ze als werkelijke onderaannemer optreedt.

In sociaal strafrecht concentreert de bewijsvoering zich doorgaans rond het al dan niet legaal kostenbesparend karakter van bepaalde beslissingen. De financiële stromen die gepaard gaan met illegale besparingen moeten worden opgespoord en vervolgens bewezen. Aan de hand van een witwassonderzoek kunnen fondsen gelokaliseerd worden die verband houden met illegale ontduiking van sociale schulden⁷. De analyse van de CFI speelt hierbij een centrale rol.

Uit de doorgemelde dossiers van de CFI blijkt dat er vennootschappen voorkomen die als reservoirs van werkkrachten optreden. Ze vertonen volgende kenmerken: fictieve maatschappelijke zetel, fictieve bestuurders, ontbrekende boekhouding, ontbrekende jaarrekeningen, geen enkele werkelijke handelsactiviteit, politionele of gerechtelijke voorgaanden van zaakvoerders die op het gebied van faillissementen of als stromannen bekend staan.

---

⁶ Aurore Vandendaele, *Le blanchiment des avantages patrimoniaux illicites issus de la fraude sociale* [Witwassen van illegale vermogensvoordelen voortkomend uit sociale fraude], *Droit pénal de l'entreprise*, 2017/2.

⁷ Ibid

Op financieel vlak stellen we vast dat eenzelfde vennootschap vaak meerdere rekeningen bij verschillende banken aanhoudt. Het komt geregeld voor dat een derde bij het openen van een rekening aanwezig is. De volmachtenhouders zijn overigens niet altijd de zaakvoerders van de vennootschappen. Tot slot nog een belangrijk waarschuwingssignaal: de rekeningen van deze vennootschappen worden intensief gebruikt, ondersteund door een systeem van valse facturen.

De analyse van de financiële verrichtingen duidt aan de creditzijde op talrijke overschrijvingen ter betaling van facturen. De nummering van deze facturen klopt soms niet.

Aan de debetzijde stellen we geen kosten vast die met de gebruikelijke gang van zaken van een vennootschap verband houden. Er worden echter wel twee vormen van uitgaande stromen vastgesteld. Ten eerste bankoverschrijvingen naar werknemers. Dit zijn betalingen voor werk dat daadwerkelijk door officieel tewerkgesteld personeel werd uitgevoerd. Ten tweede opnames in contanten: aan de hand van deze witwasverrichtingen komt het contante geld opnieuw bij de echte eigenaar terecht, namelijk de werkelijke werkgever die het personeel tewerkstelt.

Dit contante geld wordt vervolgens gebruikt om een deel van het loon in het zwart te betalen, met name het loon voor werknemers die op werven gewerkt hebben hoewel ze officieel tijdelijk werkloos waren. Een deel van deze contanten wordt ook gebruikt om een commissie aan de organisatie te betalen die deze voordelige structuur voor de echte werkgever opzette.

1.1.1.2. Sociale dumping

Sociale dumping is geen misdrijf op zich maar verwijst naar frauduleuze constructies en methodes opgebouwd uit meerdere inbreuken op de sociale wetgeving en arbeidsrecht, met als doel de sociale lasten te verminderen⁸.

Sociale dumping heeft betrekking op *“frauduleuze internationale constructies met schermvennootschappen waardoor ondernemers buitenlandse werkrachten kunnen tewerkstellen aan prijzen die aanzienlijk lager liggen dan die van Belgische werknemers”*⁹. Deze praktijken komen meer bepaald voor bij goederenvervoer over de weg voor rekening van derden.

CFI speelde een rol bij het opsporen van financiële stromen die kenmerkend zijn voor het witwassen van geld voortkomend uit sociale dumping. In verschillende doorgemelde dossiers waren Belgische transportbedrijven betrokken. De kenmerkende financiële stromen zijn: de rekeningen van het Belgische transportbedrijf ontvangen overschrijvingen van verschillende klanten, ter betaling van geleverde transportdiensten. De debetverrichtingen bestaan uit enorm veel overschrijvingen (soms meerdere miljoenen EUR in een jaar) doorgaans naar een vennootschap in Oost-Europa¹⁰, met een vergelijkbare naam als de Belgische vennootschap. Het is de bedoeling zo veel mogelijk fondsen naar de dochteronderneming – in werkelijkheid een brievenbusfirma – van de Belgische vennootschap te sluizen.

In deze dossiers biedt het werk van de CFI een meerwaarde aangezien er verzoeken om inlichtingen naar de financiële inlichtingeneenheid van het betrokken Oost-Europese land kunnen worden gestuurd. De CFI kan vragen om een historiek van een rekening van de buitenlandse vennootschap te ontvangen.

⁸ N. VANTILBORGH, *“Lutte contre le dumping social dans le transport routier : une approche policière”* [“Strijd tegen sociale dumping in het wegvervoer”], Rev. dr. pén. entr., 2015/3, blz. 183 e.v., in het bijzonder blz. 186.

⁹ N. VANTILBORGH, op. cit., blz. 188.

¹⁰ Op te merken valt dat constructies met dochterondernemingen in Oost-Europese landen niet altijd frauduleus hoeven te zijn. Zoals de staatssecretaris voor de Bestrijding van de sociale en de fiscale fraude John Crombez in 2013 stelde: *“Op zich is daar geen probleem mee zolang de Europese regels inzake vervoer, vergunning, bekwaamheid, toegang tot het beroep, tot de markt, tachograaf, rij- en rusttijden en detachingsregels gerespecteerd worden en de constructies geen fictie zijn.”*, schriftelijke vraag nummer 165 van Guy D’HAESELEER van 10 juli 2013, “De aanpak van de misbruiken in de transportsector”, Bulletin Vragen en antwoorden, Kamer van volksvertegenwoordigers, 2013-2014 nr 143, blz. 231.

Aan de hand van de analyse van de historiek kan worden nagegaan of de activiteiten die zagezegd in dit Oost-Europese land worden uitgeoefend zich ook werkelijk hebben voorgedaan. Zo kon de CFI door de historiek te analyseren van buitenlandse vennootschappen, die de CFI van een buitenlandse tegenhanger kreeg, bijvoorbeeld vaststellen dat alle aankopen, reparaties, onderhoud van vrachtwagens en bestellingen van brandstof in België plaatsvonden en dat slechts weinig verrichtingen met tegenpartijen in het betrokken Oost-Europese land werden uitgevoerd.

1.1.1.3. Georganiseerde netwerken van schijnzelfstandigen

Elke burger van de Europese Unie is vrij om zich als zelfstandige in België te vestigen. Een beroepskaart is niet nodig. De eenvoud waarmee men zich als zelfstandige kan vestigen maakt echter ook misbruik mogelijk. Door ten onrechte het statuut van zelfstandige aan te nemen worden immers socialezekerheidsbijdragen in het werknemersstelsel (die duidelijk hoger liggen) en beschermende arbeidsrechtelijke regels ontweken¹¹.

Schijnzelfstandigheid is voor uitbuiters ook een middel om goedkopere buitenlandse arbeidskrachten in te zetten. Omdat betrokkenen als zelfstandigen dienen te werken kunnen koppelbazen personeel uitbuiten: ze zijn niet gebonden aan arbeidsvoorwaarden met betrekking tot loon en arbeids- en rusttijd¹².

Het nieuwe onderliggende misdrijf sociale fraude stelt de CFI nu in staat om zich op een essentieel onderdeel van dit verschijnsel te richten, namelijk fraude met de betaling van sociale uitkeringen en bedrijfsvoorheffing. De CFI stelt al lang financiële stromen vast die met schijnzelfstandigheid verband houden. In verschillende dossiers die de CFI doormelde kwam volgend fraudeschema voor:

Een Belgische vennootschap (vennootschap A) wordt door twee Belgische vennootschappen geleid (vennootschappen B en C), vertegenwoordigd door Dhr. X en Dhr. Y. Vervolgens worden twee vennootschappen naar Bulgaars recht als bestuurders toegevoegd. Ook zij worden door Dhr. X en Dhr. Y vertegenwoordigd. In enkele maanden tijd wordt de rekening van vennootschap A vooral gecrediteerd door overschrijvingen van vennootschappen in de auto-industrie. Een deel van het geld wordt overgeschreven naar natuurlijke personen in Roemenië, Bulgarije, Tsjechië. Een ander deel wordt in contanten opgenomen.

Het Limosa-detacheringsformulier vermeldt dat vennootschap A verschillende Bulgaarse, Roemeense en Tsjechische zelfstandigen tewerkstelt. Uit de verrichtingen op de rekening van vennootschap A blijkt echter dat de meeste begunstigden niet ingeschreven zijn bij de RSZ, noch als werknemer, noch als zelfstandige, en dat geen enkele verklaarde in België actief te zijn.

Vennootschap A zou werknemers in dienst nemen in Bulgarije, Roemenië en Tsjechië, vermoedelijk via twee vennootschappen naar Bulgaars recht onder leiding van Dhr. X en Y. Deze personen waren zelfstandigen naar Bulgaars, Roemeens of Tsjechisch recht, bleven gedomicilieerd in hun land van herkomst en werden naar België gebracht, zonder hier over een adres te beschikken.

Deze personen bleken slechts schijnzelfstandigen te zijn, die ingezet werden om de wet op illegale arbeid te omzeilen en door vennootschap A uitgebuit werden. Ze hadden geen arbeidsovereenkomst maar een “Contract Service Agreement” waarin vermeld werd dat vennootschap A hun cliënt is en dat

---

¹¹ *Voorkoming en bestrijding van schijnzelfstandigheid*, Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, mei 2004, blz. 2, raadpleegbaar op <https://www.ccrek.be/NL/Publicaties/FederaleStaat.html?verkortelijst=N>

¹² J.-C. DELEPIERE, P. de KOSTER en M. PENNA, “*Les flux financiers illégaux de blanchiment de capitaux en relation avec le trafic d’êtres humains, de migrants et l’exploitation de main-d’œuvre clandestine*” [Financiële witwasstromen in verband met mensensmokkel, migrantensmokkel en uitbuiting van clandestiene werkkrachten]”, *Rev. dr. pén. entr.*, 2014/1, blz. 4 e.v., in het bijzonder blz. 6.

ze betaald worden volgens een tarief dat aanzienlijk lager ligt dan de tarieven die in België gangbaar zijn.

Deze oneerlijke praktijk bood vennootschap A vele voordelen: door schijnzelfstandigen te gebruiken werden de werkgeversbijdragen niet betaald zoals gebruikelijk bij loonarbeid. Zo konden ook bepaalde maatregelen die werknemers beschermen worden ontweken. Schijnzelfstandigheid heeft ernstige gevolgen voor het betalen van sociale bijdragen en bedrijfsvoorheffing. Ze hadden overigens geen recht op opzegtermijn of opzeggingspremie bij verbreking van de overeenkomst, noch op een minimumloon in geval van werkonbekwaamheid na een ongeval of ziekte.

In verschillende dossiers keert een bijzonder verschijnsel steeds terug: ondernemers van buitenlandse herkomst of nationaliteit, vaak in de bouw- of schoonmaaksector of in nachtwinkels, richten coöperatieve vennootschappen op. Deze ondernemers doen vervolgens een beroep op naasten of landgenoten om er als lid van de coöperatie of werkende vennoot te werken, hoewel ze in werkelijkheid werknemers zijn. Dit is oneerlijke concurrentie ten aanzien van Belgische ondernemers die veel hogere sociale lasten moeten betalen.

In deze dossiers werden bankrekeningen geopend op naam van vennootschappen in de bouw- of schoonmaaksector of in nachtwinkels. Deze rekeningen ontvangen overschrijvingen van andere vennootschappen in dezelfde sector. De debetverrichtingen bestaan uit opnames in contanten en regelmatige overschrijvingen naar natuurlijke personen, soms met de mededeling “loon” of “bezoldiging”. De begunstigden voeren vaak bankoverschrijvingen uit of verzenden geld (*money remittance*) naar hun land van herkomst.

De moeilijkheid bij de behandeling van deze dossiers bestaat erin de bestemming van de opnames in contanten (betaling van arbeiders, aankoop van materiaal, betaling van onderaannemers,...?) en de hoedanigheid van de begunstigden van de overschrijvingen te achterhalen (schijnzelfstandigen?). Bovendien maken uiteraard niet alle actieve vennoten van een vennootschap misbruik van het statuut van zelfstandige. In moeilijke dossiers bestaat de oplossing erin nauwer met sociale instanties samen te werken¹³. Politie-informatie en de raadpleging van de DOLSIS-gegevensbank spelen ook een essentiële rol bij het opsporen van gevallen van witwassen van geld uit schijnzelfstandigheid.

1.1.1.4. Sociale fraude door georganiseerde netwerken

Het betreft netwerken van fictieve ondernemingen die valse documenten aan de gebruikers van het netwerk bezorgen waardoor ze sociaal verzekerd kunnen worden en aanspraak kunnen maken op socialezekerheidsuitkeringen. Het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld van dergelijke fraude is het zogenaamde “Cachalot”-dossier¹⁴. In dit dossier werd fraude met sociale uitkeringen gepleegd, kwamen valse statuten voor en werd er ook fraude met sociale premies gepleegd omdat fictieve vennootschappen hun verplichtingen niet nakomen.

Valse documenten worden niet enkel gebruikt om sociale rechten te verkrijgen. De valse loonbrieven kunnen ook van nut zijn om leningen bij kredietinstellingen aan te vragen. De CFI ontvangt regelmatig meldingen van kredietinstellingen die kredietaanvragen ontvangen met gebruik van verdachte

---

¹³ Het actieplan sociale fraudebestrijding 2017 bepaalt dat er controles met betrekking tot actieve vennoten zullen worden uitgevoerd aan de hand van *datamining* door de RSZ of de RSVZ en dat het resultaat van de controles zal om de drie maanden aan de SIOD worden meegedeeld.

¹⁴ Een zestigtal fictieve vennootschappen stelde valse arbeidsovereenkomsten op, valse loonbrieven en valse werkloosheidsbewijzen C4 waardoor talrijke personen onterecht gebruik maken van ziekte- en invaliditeitsverzekering, vakantiegeld, kinderbijslag of werkloosheidsuitkeringen. De fraude, die voor de RVA opliep tot zowat 10.000.000 EUR, duurde van 2006 tot 2011 en had betrekking op bijna 3.000 valse arbeidsrelaties. De vennootschappen die fictieve werknemers “tewerkstelden” waren doorgaans schoonmaakbedrijven, die bijna failliet waren, geleid werden door stromannen uit kansarme milieus. Voor een gedetailleerde beschrijving van dit dossier, zie C. PERREMANS, “La police locale face à la fraude sociale”, *De la lutte contre la fraude à l'argent du crime. Etat des lieux*, D. GRISAY (dir.), Brussel, Larcier, 2013, blz. 101.

loonbrieven. Na analyse van de rekening van deze aanvragers bleek dat deze dossiers eerder werden doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit oplichting, met nadruk op de gebruikers van de loonbrieven.

Door het begrip sociale fraude toe te voegen kan de CFI nu meer doen en de RSZ, de RVA en het RIZIV om informatie over vermeende werkgevers vragen. Indien deze vennootschappen reeds bekend zijn voor onterechte inschrijvingen¹⁵ kan de CFI haar analyse uitbreiden om een overzicht van het netwerk te krijgen en het dossier trachten door te melden aan het parket door op sociale fraude toe te spitsen. De financiële analyse van de CFI biedt een echte meerwaarde vermits er verbanden tussen alle betrokkenen van de fraude kunnen worden gelegd, verbanden die controles via *datamining* of bezoeken ter plaatse niet altijd aan het licht kunnen brengen.

1.1.2. Dossiers in verband met financiële criminaliteit

1.1.2.1. Oplichting

Oplichting is al verschillende jaren het meest voorkomende onderliggende misdrijf in de doorgemelde dossiers. Ook al blijft de bedoeling onveranderd dezelfde, toch blijven daders innoveren door op zoek te gaan naar nieuwe mogelijkheden en verschillende oplichtingsvarianten aan te wenden.

Hoewel analyse van de dossiers aanvankelijk wees op vrij eenvoudige soorten oplichting (Nigeriaanse oplichting) stelde de CFI in de loop der jaren vast dat grootschalige oplichting diverser en verfijnder is geworden: oplichting met frauduleuze overschrijvingen, CEO-fraude, oplichting met niet-gereguleerde handelswebsites¹⁶.

De CFI stelde in 2017 vast dat oplichting werd gepleegd met beleggingen in diamanten. De FSMA ontving ook talrijke klachten over onlineplatformen voor de aankoop en verkoop van diamanten en publiceerde verschillende waarschuwingen¹⁷. Bij deze oplichting worden kandidaat-beleggers met reclame gelokt of ongevraagd door een vennootschap benaderd om in diamanten te beleggen, als een alternatief beleggingsproduct met een hoog rendement. De markt en de gehanteerde prijzen zijn doorgaans duister en het is moeilijk te achterhalen of een correcte prijs voor de belegging werd betaald. Vaak stelt de vennootschap voor om de diamanten in een opslagplaats in het buitenland te bewaren. Wanneer een cliënt wenst na te gaan of zijn belegging daadwerkelijk bestaat is de vennootschap plots niet meer bereikbaar, gaat de vennootschap in korte tijd failliet of wordt ze vereffend, waardoor de belegger zijn investering niet meer terugziet.

Over het algemeen wijst de analyse van de dossiers die wegens oplichting werden doorgemeld op betrokkenheid van georganiseerde netwerken, niet enkel bij het uitvoeren van de oplichting zelf maar ook bij de witwasverrichtingen die hierop volgen. De bedragen van de oplichting worden steeds groter en witwasverrichtingen vinden steeds vaker plaats met behulp van professionele witwassers die op internationale schaal handelen. Deze netwerken zetten onder andere compensatiestructuren op en gebruiken doorsluisrekeningen op naam van (scherm)vennootschappen¹⁸.

---

¹⁵ Ze hebben doorgaans het volgende profiel: slapende vennootschappen, die geen enkele sociale of fiscale verplichting naleven, die plots weer actief worden en die hun statuten meermaals wijzigen.

¹⁶ Zie blz. 23 van het activiteitenverslag 2016 van de CFI voor een gedetailleerde beschrijving.

¹⁷ <https://www.fsma.be/nl/warnings/aanbiedingen-om-diamanten-te-beleggen-de-fsma-waarschuwt-het-publiek-opnieuw>

¹⁸ Deze witwastechnieken worden besproken in punt 1.2. Evolutie van witwastechnieken.

Zoals vaak bij oplichting is preventie en bewustmaking erg belangrijk, des te meer omdat het moeilijk is om de afhandig gemaakte bedragen terug te krijgen¹⁹. In dit verband moet worden gewezen op het belang van internationale samenwerking tussen financiële inlichtingeneenheden, omdat inlichtingen die snel internationaal kunnen worden uitgewisseld het mogelijk maken bepaalde fondsen te bevriezen.

1.1.2.2. Ernstige fiscale fraude

Aantal meldingen

De laatste jaren neemt het aantal meldingen met een fiscale inslag aanzienlijk toe, dit onder impuls van de verandering van het internationale fiscaal klimaat. Redenen hiervoor zijn:

- de intensifiëring van de grensoverschrijdende automatische gegevensuitwisseling

Het bankgeheim verhinderde dat bankgegevens werden uitgewisseld met de woonstaat. Ingevolge de CRS (“*Common Reporting Standard*”), de nieuwe norm inzake de automatische gegevensuitwisseling, geven banken gevestigd in staten die de overeenkomst hebben geratificeerd, voor de periode vanaf 1 januari 2016, automatisch gegevens over de bankrekeningen van buitenlanders aan hun respectieve belastingautoriteiten door. Die informatie wordt sinds september 2017 vervolgens aan de Belgische belastingadministratie overgemaakt.

Deze maatregelen hebben uiteraard aanleiding gegeven tot een groter aantal repatriëringen van fondsen. Deze verrichtingen kunnen dan aanleiding geven tot vermoedens van witwassen en meer meldingen aan de CFI.

Ook de CFI ontvangt meer fiscale inlichtingen van haar gelijkaardige partners in het buitenland. Dergelijke fraudedossiers kunnen aanleiding geven tot strafrechtelijke vervolging en veroordeling wegens de achterliggende witwasmisdrijven. Dit is eveneens het geval indien de kapitalen, die op een buitenlandse rekening, een buitenlandse levensverzekering of in een buitenlandse juridische constructie werden ondergebracht, fiscaal verjaard zijn.

- verduidelijking van de preventieve aanpak van “ernstige fiscale fraude”

Om elke discussie ter zake te vermijden, stelt art. 47, § 1, tweede lid van de Wet van 18 september 2017 nu uitdrukkelijk dat het niet aan de onderworpen entiteiten is om de onderliggende criminele activiteit van de vermoede witwaspraktijk te identificeren. Wanneer een entiteit bijvoorbeeld vermoedt dat bepaalde geldmiddelen een illegale herkomst hebben, mogelijks van fiscale aard, moet die entiteit dit melden aan de CFI zonder dat zij vooraf moet vaststellen of het effectief om ernstige fiscale fraude gaat.

Bijgevolg was het niet langer opportuun om art. 28 van de wet 11 januari 1993, dat specifiek betrekking had op de melding van vermoedens van witwassen van geld afkomstig uit ernstige, al dan niet georganiseerde fiscale fraude, te handhaven.

---

¹⁹ Zie in dit verband www.safeonweb.be, deze site wil Belgische burgers op een snelle en correcte manier informeren en adviseren over cybersecurity, grote actuele digitale dreigingen en online veiligheid.

- de (inter)nationale (media-)aandacht

Ernstige fiscale fraude krijgt de laatste jaren meer aandacht door de verschillende fiscale schandalen²⁰, voornamelijk ingegeven door onderzoeksjournalistiek door het *International Consortium of Investigative Journalists* (ICIJ).

De CFI ontving meerdere meldingen met verwijzingen naar de voormelde publicaties.

- de opeenvolgende rondes fiscale amnestie

De opeenvolgende rondes fiscale amnestie waartoe de regering heeft beslist liggen aan de basis van een groter aantal verrichtingen waarbij fondsen worden gerepatriëerd die kunnen aanleiding geven tot meer vermoedens van witwassen en meer meldingen aan de CFI.

Aard van de dossiers

Met betrekking tot de dossiers doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van het witwassen van geld voortkomend uit ernstige fiscale fraude is er vaak sprake van een repatriëring van tegoeden die aangehouden worden op buitenlandse rekeningen, al dan niet via een juridische constructie, waarbij onvoldoende toelichting gegeven werd en/of onvolledige stukken ter staving voorgelegd werden wat de herkomst van de tegoeden betreft. Vaak vermelden de betrokkenen het bestaan van de buitenlandse rekening, levensverzekering of juridische constructie niet in hun aangifte in de personenbelasting en maken zij ook geen voorwerp uit van een procedure tot fiscale regularisatie. In dergelijke dossiers wordt veelal vermoed dat de gerepatriëerde tegoeden voortkomen uit niet aangegeven beroepsinkomsten (eventueel in combinatie met een misbruik van vennootschapsgoederen) of ontdoken successierechten.

Overigens dient opgemerkt te worden dat er ook nog altijd dossiers inzake btw-carrousel fraude worden overgemaakt aan de parketten.

1.1.3. Dossiers in verband met corruptie

Dossiers in verband met corruptie en verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen zijn de dossiers met in totaal het hoogst opgespoorde witwasbedrag. Meer dan 34% van de opgespoorde bedragen in dossiers die in 2017 werden doorgemeld houden verband met (pogingen tot) verrichtingen om geld uit een van deze twee misdrijven wit te wassen. Het feit dat het hier maar om 13 doorgemelde dossiers gaat wijst op de omvang die deze verschijnselen kunnen aannemen en op het belang ze te bestrijden, zowel op nationaal als op internationaal vlak.

In de dossiers zijn voornamelijk politiek prominente personen²¹ of naaste familieleden betrokken, die uit het buitenland komen of er gevestigd zijn, in het bijzonder in landen die als gevoelige landen op het vlak van corruptie worden beschouwd. De internationale dimensie van verschillende dossiers betekent echter niet dat er geen risico's zijn in België: er zijn ook dossiers met openbare ambtenaren of personen die in de private sector werken, Belgen en/of Belgische ingezetenen.

De financiële stromen verlopen het vaakst via bankrekeningen en wijzen soms op ingewikkelde financiële werkwijzen. De CFI stelde onder meer vast dat er hogere facturen werden opgemaakt om de verduistering van staatsmiddelen te verbergen onder de vorm van smeergeld (*kickback*) van leveranciers. De CFI stelt vaak vast dat er ondoorzichtige vennootschapsvormen werden gebruikt, gevestigd in offshorecentra en opgezet door politiek prominente personen of hun naaste familieleden, waardoor het moeilijker wordt om de uiteindelijke begunstigde van de verrichtingen te identificeren.

---

²⁰ april 2013 – “*Offshore Leaks*”, november 2014 – “*LuxLeaks*”, april 2016 – “*Panama Papers*”, ...

²¹ Ter herinnering: het begrip “politiek prominent persoon” werd door de vierde richtlijn in Belgisch recht omgezet en heeft, naast de buitenlandse politiek prominente personen, voortaan ook betrekking op binnenlandse politiek prominente personen.

Het komt ook geregeld voor dat instellingen worden gebruikt die private bankdiensten aanbieden en als aanbieders van trust- en bedrijfsdiensten optreden. De Financiële Actiegroep (FAG) publiceerde een verslag over de risico's van deze aanbieders met betrekking tot witwassen²².

Niet in alle dossiers komen ingewikkelde financiële constructies voor. Zo werd de CFI op de hoogte gebracht van internationale overschrijvingen op bankrekeningen van Belgische vennootschappen die luxegoederen verhandelen (luxewagens, juwelen,...). Uit analyse bleek dat de gecrediteerde fondsen voortkwamen uit verduistering van overheidsgeld door partijleiders die aan de macht waren in landen die als gevoelige landen op het vlak van corruptie worden beschouwd of waarin wereldwijde onderzoeken plaatsvinden naar "onrechtmatig verkregen bezittingen"²³. In andere gevallen waren de creditverrichtingen op Belgische rekeningen van buitenlandse prominente personen betalingen van geheime commissielonen voor de verlening van overheidsopdrachten.

Zowel bij complexe structuren als bij minder ingewikkelde witwasverrichtingen worden vaak rekeningen geopend enkel en alleen om witwasverrichtingen uit te voeren. Een ander waarschuwingssignaal is het gebruik van een reeds langer bestaande rekening waarop het soort uitgevoerde verrichtingen plots wijzigt en niet meer overeenstemt met het bekende profiel van de cliënt.

1.1.4. Illegale drughandel

De CFI stelde in 2017 een stijging vast van het aantal dossiers dat in verband met illegale drughandel werd doorgemeld, alsook van de betrokken bedragen. De gebruikte witwastechnieken zijn uiteenlopend en verschillen naargelang de grootte van de netwerken en de mate waarin ze bij het productie- en distributieproces betrokken zijn.

De Belgische drughandel wordt gekenmerkt door de professionele productie van cannabis en synthetische drugs, naast de invoer van cocaïne en heroïne via de haven van Antwerpen. Er zijn verschillende netwerken van drughandelaars actief die grote hoeveelheden wit te wassen geld voortbrengen.

De kleinhandelaars maken gebruik van grote hoeveelheden contanten die ze deels in de legale plaatselijke economie kunnen uitgeven om hun dagelijkse verbruik te betalen. Middelgrote netwerken proberen hun geld in luxegoederen te investeren of inbrengen in sectoren die veel contanten voortbrengen (horeca, kleinhandel, bedrijven die tweedehandswagens verhandelen,...). De doorgemelde dossiers tonen aan dat groothandels (invoer-uitvoer) als dekmantel dienen om contanten uit drughandel wit te wassen. Op de rekeningen van deze vennootschappen worden vooral contanten gestort. Deze verrichtingen zouden leveringen zijn van goederen die cliënten contant betalen. De zaakvoerders van deze vennootschappen zijn bekend voor drughandel: ze verplaatsen hun goederen per schip van Zuid-Amerika en Afrika, vervolgens per vrachtwagen door Europa om zo ook drugs te vervoeren. De ingevoerde drugs worden vervolgens in België verdeeld en de contante winst wordt witgewassen onder het mom van inkomsten uit groothandel. In verschillende dossiers werd een deel van het witgewassen geld geïnvesteerd in onroerende goederen in België of in het buitenland.

Grotere netwerken trachten nog meer hun winsten naar het buitenland door te sluiten. De leiding van de netwerken maakt gebruik van internationale witwastechnieken en meer verfijnde stromen. In de doorgemelde dossiers komen nog steeds wisselverrichtingen (hoofdzakelijk verkoop van GBP in ruil voor EUR) of bankverrichtingen voor. De CFI stelt echter vast dat er steeds vaker een beroep wordt gedaan op strategieën om het formele bankstelsel te omzeilen, en zo verdachte bankverrichtingen te vermijden die bij financiële instellingen argwaan zouden kunnen wekken.

---

²² <http://www.fatf-gafi.org/documents/documents/moneylaunderingusingtrustandcompanyserviceproviders.html>

²³ "Elk roerend of onroerend goed, alle tegoeden of activa die privaat kunnen worden toegeëigend en illegaal onttrokken werden aan het overheidsbezit met als gevolg dat het overheidsbezit wordt verarmd.", volgens het Belgische "Centre national de coopération au développement".

In verschillende dossiers wordt gebruikgemaakt van grensoverschrijdend fysiek vervoer. Uit politie-informatie blijkt dat contant geld doorgaans vervoerd wordt in wagens met bergplaatsen waar contanten ook in geval van scannercontrole verborgen blijven. In bepaalde gevallen wordt het contant geld in containers naar het land van herkomst van de drughandelaars vervoerd. In plaats van contanten verkiezen sommige drughandelaars om kostbare goederen te verplaatsen (luxewagens, luxehorloges en luxejuwelen,...) die vervolgens in het buitenland worden verkocht. Bij deze werkwijze, die op *trade-based money laundering* neerkomt, wordt het contant geld in waardevolle goederen geïnvesteerd om naar het buitenland te kunnen verplaatsten zonder argwaan te wekken²⁴. Zodra ze verkocht zijn hebben drughandelaars grote sommen ter beschikking in het buitenland²⁵. In verschillende doorgemelde dossiers komt de compensatietechniek voor, zo kan geld naar het buitenland worden verplaatst zonder dat de meest verdachte verrichtingen (contanten) op bankrekeningen²⁶ worden uitgevoerd. Aangezien het geld uit drughandel zich in het buitenland bevindt kunnen drughandelaars van hun geld genieten door in onroerende goederen te investeren of in offshorecentra te beleggen.

Ook al brengt de criminele economie voornamelijk opbrengsten in de vorm van contanten voort, wordt ook een stijgend aantal dossiers met gebruik van virtuele munten vastgesteld die met de groei van de online drugmarkt verband houden. Online marktplaatsen op het darknet zijn erg in trek om allerhande drugs te verkopen. De ervaring van de CFI leert dat het gebruik van virtuele munten het onderzoek bemoeilijkt. Een van de belangrijkste aantrekkingskrachten voor het gebruik van virtuele munten voor criminele doeleinden is het feit dat ze quasi anoniem kunnen worden gebruikt. Hoewel de verrichtingen op de blockchain kunnen worden opgespoord, kunnen de opdrachtgever en de uiteindelijke begunstigde²⁷ niet op basis van deze stromen worden geïdentificeerd.

1.1.5. Mensensmokkel en mensenhandel

Mensensmokkel

Mensensmokkel houdt verband met migratie en heeft betrekking op criminele netwerken die migranten (niet-EU burgers) naar een EU-land brengen in ruil voor buitensporige vergoedingen. De slachtoffers van mensensmokkel, bijzonder kwetsbare personen, kunnen vervolgens slachtoffer van mensenhandel worden.

Mensensmokkel wordt door de vraag gestuurd en ontwikkelt zich razendsnel. Volgens de Verenigde Naties is de illegale mensensmokkel gegroeid kort nadat het onmogelijk werd om Europa op legale wijze via de westelijke Balkanroute te bereiken. Op sociale media komen steeds meer spitsvondige smokkelaanbiedingen voor die op de tussenkomst wijzen van in “e-smuggling²⁸ gespecialiseerde groepen. Ook Myria benadrukt dat sociale media en het internet steeds meer gebruikt worden door mensenhandelaars en smokkelaars in hun wervingsproces voor criminele doeleinden²⁹.

---

²⁴ Zie punt 1.2.2.3. met betrekking tot praktijken van *trade-based money laundering*.

²⁵ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/international-drug-trafficking-and-money-laundering-network-dismantled>

²⁶ Zie punt 1.2.2. hieronder over informele compensatieschema's.

²⁷ Zie punt 1.2.1.4. hieronder over het witwassen van virtuele munten door professionele wisselaars

²⁸ www.unhcr.org/publications/brochures/5909af4d4/from-a-refugee-perspective.html; *European Migrant Smuggling Centre, First Year Activity Report*, 2017.

²⁹ Myria, Jaarrapport 2017: Mensenhandel en mensensmokkel online, 2017

Het opsporen van financiële stromen die met smokkel verband houden wordt bemoeilijkt omdat vaak gebruik wordt gemaakt van contanten. Bovendien wordt geschat dat minstens 20% van de stromen tussen smokkelaars en migranten plaatsvindt via ondergronds bankieren (hawala)³⁰.

De verrichtingen in de doorgemelde dossiers zijn meestal geldverzendingen, vaak van en naar gebieden die bekend staan als plaatsen die worden doorkruist op migratieroutes om West-Europa te bereiken³¹. In andere gevallen worden contanten gestort op rekeningen van natuurlijke personen of rechtspersonen. Het geld wordt meestal snel daarna in contanten opgenomen. De betrokkenen zijn bekend bij de politie in verband met netwerken van clandestiene immigratie. De stortingen in contanten op de rekeningen van natuurlijke personen zouden de betaling zijn van commissielonen die smokkelaars ontvangen. De rechtspersonen die geld in contanten op hun rekening ontvangen zijn vaak kleinhandelszaken (nachtwinkels) of autowasplaatsen. Ook al vormt de aard van de handelsactiviteiten van deze vennootschappen een gedeeltelijke verklaring voor de stortingen in contanten, is het waarschijnlijk dat deze stortingen als dekmantel voor de illegale activiteiten van hun zaakvoerders dienen.

Mensenhandel

Mensenhandel krijgt steeds vaker een supranationale dimensie en is uiterst winstgevend, wat nog wordt versterkt door de doorlaatbaarheid van grenzen en de ontwikkeling van communicatietechnologieën³². Het is een van de meest belangrijke vormen van illegale handel.

Seksuele uitbuiting

Seksuele uitbuiting vormt een belangrijk deel van mensenhandel. Naast rechtstreeks geweld krijgen slachtoffers ook met subtielere vormen van dwang te maken (betovering in Afrikaanse milieus, valse beloftes bij verleiding, chantage,...). De zichtbare vormen van seksuele uitbuiting vinden voornamelijk plaats in bars of bij straatprostitutie. Via sociale media en het internet komen ook andere vormen van seksuele uitbuiting aan het licht. Bovendien worden ook verborgen vormen van seksuele uitbuiting vastgesteld in massagesalons die seksuele diensten aanbieden.

De financiële stromen die de CFI in een deel van de dossiers vaststelde zijn geldverzendingen naar gebieden die als gevoelig worden beschouwd met betrekking tot netwerken van seksuele uitbuiting (Oost-Europa, West-Afrika, Zuidwest-Azië). Deze verzendingen worden doorgaans door een groot aantal verzenders uitgevoerd, met gemeenschappelijke tegenpartijen. Politie informatie wees ook op banden met netwerken, bedreven in andere vormen van mensenhandel.

In dossiers met bankverrichtingen stelt de CFI vast dat rekeningen op naam van cafés of bars geld via betaalterminals ontvangen. De fondsen worden vervolgens voornamelijk in contanten opgenomen. Uit open online bronnen blijkt dat het gaat om hostessenbars of massagesalons die seksuele diensten aanbieden. De (voormalige) zaakvoerders zijn bekend bij de politie voor feiten van exploitatie van prostitutie. De witgewassen bedragen kunnen tot verschillende miljoenen EUR oplopen. In deze gevallen is het niet ongebruikelijk dat het geld in onroerend goed in België of in het buitenland (met name in de landen van oorsprong van de uitbuiters) wordt geïnvesteerd. In bepaalde dossiers werden de rekeningen van hostessenbars of massagesalons gedebiteerd door overschrijvingen met mededelingen die naar huur verwezen. De huur werd overgeschreven naar rekeningen op naam van (voormalige) zaakvoerders van deze vennootschappen, die eigenaars van de zaken waar seksuele uitbuiting plaatsvond bleken te zijn. De fondsen werd gebruikt om hypothecaire leningen, afgesloten om onroerende goederen aan te kopen, terug te betalen.

---

³⁰ *European Migrant Smuggling Centre, First Year Activity Report, 2017.*

³¹ <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/migratory-routes-map/>

³² “Mensenhandelaars gebruiken sociale media en internet voor de rekrutering van slachtoffers, de marketing van hun prostitutieaanbod en het management van hun criminele activiteiten”, Myria, Jaarrapport 2017: Mensenhandel en mensensmokkel online, 2017, blz. 26-36.

Arbeidsuitbuiting

De bouwsector, industriële schoonmaaksector, de horeca, seizoenarbeid, nachtwinkels, autowasplaatsen en wegvervoer zijn de meest kwetsbare sectoren wat economische uitbuiting betreft: er worden vaak verbanden vastgesteld met dossiers inzake sociale fraude. Fraudeurs zetten frauduleuze constructies op om de uitbuiting te verdoezelen en te vermijden dat ze geïdentificeerd kunnen worden. Ze doen daarbij een beroep op een opeenvolging van onderaannemers, plegen detachteringsfraude of zetten schijnzelfstandigen in³³.

De doorgemelde dossiers tonen aan dat er vaak gebruik wordt gemaakt van contanten (stortingen gevolgd door opnames), binnenlandse overschrijvingen met vennootschappen die in gevoelige sectoren actief zijn (gevolgd door opnames in contanten) en geldverzendingen naar landen die als verstrekkers van clandestiene werkkrachten bekendstaan.

Verschillende dossiers tonen aan dat de witgewassen bedragen in enkele maanden tijd tot erg grote totalen kunnen oplopen. Hieruit blijkt dat fondsen werden belegd in verzekeringsproducten, effecten of gebruikt werden om onroerende goederen te kopen of te renoveren. De rekeningen van sommige betrokkenen, bekend voor mensenhandel, duiden ook op verrichtingen in verband met de aan- en verkoop van onroerende goederen, de ontvangst van huur en het uitvoeren van bouwwerkzaamheden. Uit het kadaster blijkt dat de betrokkenen een aanzienlijk onroerend vermogen bezitten, dat ze via verschillende holdingmaatschappijen onder hun leiding hadden verworven. In dit verband kunnen we van een zelfvoorzienend systeem spreken, waarbij met de aankoop van een nieuw onroerend goed nieuwe huuropbrengsten konden worden voortgebracht.

Naast economische uitbuiting is soms ook sprake van huisjesmelkerij. In dergelijke dossiers stelt de CFI talrijke verrichtingen vast die met de betaling van huur door particulieren verband houden op rekeningen van personen die als huisjesmelkers bekend staan.

In een deel van deze dossiers worden persoonlijke rekeningen gebruikt om overschrijvingen en stortingen in contanten uit te voeren die naar de betaling van huur verwijzen. Kort daarna wordt het geld in contanten opgenomen of naar andere rekeningen overgeschreven die met de betrokkenen verband houden. In sommige gevallen worden de fondsen gebruikt om hypothecaire leningen terug te betalen.

In de grootste dossiers stelt de CFI vast dat de betrokkenen zich achter vennootschapsvormen verschuilen. Analyse van de bankrekeningen van vennootschappen onder leiding van huisjesmelkers duidt op een financiële structuur die voornamelijk gericht is op de verhuring van woningen en aanverwante vastgoedactiviteiten (vastgoedtransacties). Bij de verrichtingen met betrekking tot de betaling van huur zijn een groot aantal poststortingen. Deze verrichtingen bestaan uit stortingen in contanten uitgevoerd door huurders op rekeningen van vennootschappen in het bezit van huisjesmelkers. Deze werkwijze wordt vaak gebruikt door personen die zich in ons land bevinden maar die geen bankrekening in België hebben, met name personen die niet de Belgische nationaliteit bezitten, mensen in precaire situaties, die clandestien in ons land verblijven of wachten om geregulariseerd te worden. De ontvangen huur wordt vervolgens gebruikt om verschillende verrichtingen uit te voeren, onder meer overschrijvingen naar andere vennootschappen die door de betrokkenen geleid worden, en de aankoop van onroerende goederen.

---

³³ Zie het punt hierboven over sociale fraude, in het bijzonder met betrekking tot georganiseerde netwerken van schijnzelfstandigen.

1.2. Evolutie van de witwastechnieken

1.2.1. Gebruik van professionele witwasfacilitatoren

Criminele groepen gaan steeds opportunistischer tewerk, zijn uiterst mobiel en werken samen om nieuwe mogelijkheden te benutten. Om kosten te verminderen en een zo groot mogelijke winst te behalen doen misdadigers een beroep op professionele witwasnetwerken. Naargelang hun behoeften besteden misdadigers hun witwasactiviteiten uit aan verstrekkers van witwasdiensten om geld uit meerdere en uiteenlopende misdrijven wit te wassen, zonder dat ze hiermee rechtstreeks in verband kunnen worden gebracht.

Verschillende dossiers die de CFI doormeldde tonen aan dat professionele witwassers worden ingezet, vooral wanneer er grote bedragen mee gemoeid zijn. Sommige criminele groepen hebben zich gespecialiseerd in het verstrekken van witwasdiensten aan andere criminele groepen.

1.2.1.1. Professionele netwerken van ophalers / vervoerders

Het ophalen en internationaal vervoeren van contanten blijft nog steeds een vaak gebruikte witwastechniek. Het fysieke vervoer van contanten kan door natuurlijke personen worden uitgevoerd, in het bijzonder op commerciële vluchten of gebruik makend van personenvoertuigen in geval van wegvervoer. Contanten kunnen ook in poststukken of containers worden verborgen.

Netwerken van professionele ophalers verzamelen grote hoeveelheden contanten, in het bijzonder bij drughandelaars, om ze fysiek naar andere landen te verplaatsen. Er kunnen verschillende doelen worden nagestreefd: het geld moeilijker opspoorbaar maken, fondsen in het financiële stelsel van een ander land inbrengen, drughandel bevorderen door nieuwe voorraad te voorzien.

Verschillende doorgemelde dossiers tonen aan dat het gebruik van ophalers / vervoerders op georganiseerde wijze voor rekening van derden plaatsvindt. In sommige dossiers bleek uit politie-informatie dat deze techniek werd toegepast. Criminele organisaties die in Zuid-Europa drugs verhandelen doen een beroep op een organisatie die het geld moet witwassen en met de auto naar België moet brengen. Daar bezorgen tussenpersonen contanten aan verschillende vennootschappen die contanten nodig hebben om hun activiteiten uit te voeren. In andere gevallen duidt de ongewone aard van de verrichtingen, gelet op de frequentie en ongewoon hoog volume, op het feit dat de betrokkenen waarschijnlijk voor derden handelen. Deze hypothese wordt soms door inlichtingen van andere financiële inlichtingeneenheden bevestigd. In sommige dossiers gaat het om manuele wisselverrichtingen die in België uitgevoerd worden door betrokkenen uit dezelfde streken in Oost-Europa. Deze betrokkenen, zonder band met België, zijn bekend bij de politie en kwamen tussen als koeriers: de valuta's werden eerst in een ander land in West-Europa omgewisseld voor verschillende criminele netwerken. Na politieacties hebben deze koeriers hun modus operandi echter gewijzigd en vervoerden valuta's naar België om ze in ons land om te wisselen.

Naast het fysieke vervoer van contanten stelde de CFI ook vast dat er georganiseerde netwerken bestaan voor het fysieke vervoer van bankkaarten. In deze dossiers wordt veelvuldig contanten opgenomen aan verschillende bankterminals in België met behulp van een vijftigtal bankkaarten die voornamelijk door een bank in Afrika werden uitgegeven. Deze verrichtingen liepen op tot verschillende miljoenen EUR in iets meer dan een jaar tijd. De houders van de meest gebruikte kaarten (soms voor meer dan een miljoen EUR) hadden hetzelfde profiel. Het ging om Afrikanen uit dezelfde regio, zonder officieel adres in België, waarvan sommigen autohandelaars waren. Ook op het vlak van de verrichtingen werden gelijkenissen vastgesteld. Kaarten werden regelmatig en herhaaldelijk gebruikt, voor identieke bedragen, vermoedelijk tot maximumbedrag van de kaarten, meestal in dezelfde bankterminals. Verder valt op dat de kaarten op naam van verschillende kaarthouders achtereenvolgens in dezelfde terminal worden gebruikt, wat de stelling bevestigt dat er banden zijn tussen de betrokkenen. Tot slot wordt ook vastgesteld dat verrichtingen worden gesplitst, ofwel gebruikt dezelfde kaarthouder verschillende kaarten ofwel worden de verrichtingen tussen verschillende leden van dezelfde familie gesplitst.

Betrokkenen zijn vaak autohandelaars gespecialiseerd in de handel in tweedehandswagens die in Europa gekocht worden en naar West-Afrika worden vervoerd om daar te worden verkocht. Inlichtingen van een Afrikaanse financiële inlichtingeneenheid toonden aan dat diverse bankrekeningen bij een Afrikaanse bank verbonden met de bankkaarten die in België gebruikt worden een groot aantal stortingen in contanten ontvingen, die zouden overeenstemmen met de opbrengst van de ingevoerde wagens. Gelet op de atypische aard van de verrichtingen is het mogelijk dat de betrokkenen deel uitmaken van een of meerdere criminele organisaties die onder meer actief zijn in de illegale handel in motorvoertuigen. Gelet op de frequentie en het volume van de verrichtingen zijn deze betrokkenen mogelijk verantwoordelijk voor het witwassen van geld aan de hand van opnames via bankterminals voor rekening van andere criminele organisaties, onder het mom van autohandel.

1.2.1.2. Witwassen voor rekening van derden via netwerken van informele Aziatische bankiers

Volgens Europol bieden Chinese criminele organisaties ondergrondse bankdiensten aan aan andere criminele organisaties. Tracfin stelt ook vast dat netwerken die drugs verhandelen grote hoeveelheden contanten overhandigen aan netwerken van onofficiële Aziatische bankiers, die via verschillende kanalen fondsen in Azië verplaatsen (gesplitste geldverzendingen via *money remittance*, koeriers via luchtvervoer, bankoverschrijvingen via doorsluislanden) om creditverrichtingen uit te voeren op buitenlandse bankrekeningen van de drughandelaars, na betaling van commissielonen³⁴.

Het uitvoeren van witwasverrichtingen voor rekening van derden is de *modus operandi* die in meerdere doorgemelde dossiers met verrichtingen naar China voorkomt. Zo zouden grote hoeveelheden contanten uit uiteenlopende illegale activiteiten in België samengebracht worden door georganiseerde netwerken die als onofficiële bankiers optreden die via verschillende kanalen geld naar China overmaken. Een deel van de doorgemelde dossiers heeft betrekking op verrichtingen uitgevoerd door personen van Chinese nationaliteit of Chinese herkomst of bestaat uit verschillende geldverzendingen naar China of fysiek vervoer van contanten naar China. Een ander deel van de dossiers zijn bankoverschrijvingen naar China (en Hongkong), meestal van rekeningen die in België werden geopend op naam van Belgische vennootschappen in de in- en uitvoersector. Vaak wordt het geld eerst overgeschreven naar verschillende rekeningen van verscheidene vennootschappen die met elkaar verband houden alvorens het naar China wordt overgeschreven. In bepaalde dossiers worden ook overschrijvingen naar doorsluislanden uitgevoerd, meer bepaald Oost-Europa of de Verenigde Arabische Emiraten. Als bewijs voor de verrichtingen worden betaalde facturen voorgelegd. Deze facturen vertonen onregelmatigheden, in het bijzonder tegenstrijdigheden tussen de naam van de leverancier en die van de ontvanger van de betaling. Verschillende van deze dossiers vertonen kenmerken van compensatie³⁵. De vaakst vastgestelde onderliggende misdrijven zijn mensenhandel, georganiseerde misdaad, drughandel en oplichting.

---

³⁴ *EUROPOL SOCTA 2017: European Union Serious and Organised Crime Threat assessment. Crime in the age of technology* [Dreigingsevaluatie van de zware en georganiseerde criminaliteit, Criminaliteit in het tijdperk van technologie], blz. 18; TRACFIN, *Tendances et analyse des risques de blanchiment de capitaux et de financement du terrorisme en 2015* [Trends en risicoanalyse witwassen en financiering van terrorisme in 2015], blz. 22 en blz. 47.

³⁵ Zie punt 1.2.2. met betrekking tot informele compensatieschema's.

1.2.1.3. Professionele rekruteerders van geldezels

Het gebruik van geldezels om geld wit te wassen is bij de CFI reeds jaren bekend, maar blijft nog steeds actueel. Europol startte een Europese campagne die waarschuwt voor praktijken waarbij criminele organisaties geldezels rekruteren om geld wit te wassen³⁶.

Volgens Europol houdt meer dan 90% van de verrichtingen met cybercriminaliteit verband: phishing-oplichting, CEO-fraude, emotionele oplichting, oplichting met frauduleuze overschrijvingen, oplichting in verband met e-commerce,... In de doorgemelde dossiers van de CFI wordt deze techniek ook gebruikt om geld voortkomend uit oplichting wit te wassen.

Professionele rekruteerders benaderen hun slachtoffers steeds vaker via sociale media. De rekruteringsberichten lijken soms echte personeelsadvertenties waarmee snel geld kan worden verdiend. Rekruteerders overtuigen hun slachtoffers om hun bankrekening ter beschikking te stellen om geld te ontvangen en naar andere –vaak buitenlandse– rekeningen over te schrijven, in ruil voor een commissieloon.

De rekruteerders bieden dan de diensten van deze geldezels aan aan cybercriminelen die geld willen witwassen. Door deze geldezels als tussenpersonen te gebruiken kunnen criminele organisaties over fondsen van illegale oorsprong beschikken en verplaatsen en bij de witwasverrichtingen toch op de achtergrond blijven. Het is niet ongebruikelijk dat criminele organisaties achtereenvolgens verschillende geldezels gebruiken, waardoor verschillende lagen worden gecreëerd en het onmogelijk wordt om het uiteindelijke gebruik van de fondsen te achterhalen.

Naast het gebruik van bankrekeningen op naam van natuurlijke personen door geldezels trachten rekruteerders ook vennootschappen te benaderen. In complexe fraudeschema's, meer bepaald oplichting met frauduleuze overschrijvingen of CEO-fraude, wordt de opbrengst van oplichting overgeschreven naar bankrekeningen op naam van vennootschappen die hun rekening ter beschikking stellen om fondsen door te sluizen. Er kunnen erg omvangrijke bedragen mee gemoeid zijn. Het kan gaan om schermvennootschappen onder leiding van een stroman met als enige taken een schermvennootschap oprichten of kopen, een bankrekening op naam van deze schermvennootschap openen (met de stroman als volmachtouder) en de betrokken fondsen via deze rekening laten verlopen. Het kan ook gaan om vennootschappen die in moeilijkheden verkeren die benaderd worden door netwerken die naar vennootschapsrekeningen op zoek zijn. Deze netwerken slagen vervolgens erin om deze fondsen via hun rekening te laten verlopen, tegen betaling van een commissie³⁷.

Hierbij moet worden benadrukt dat de internationale samenwerking tussen de financiële inlichtingeneenheden uiterst belangrijk is. Dankzij de snelle internationale uitwisseling van gegevens konden immers fondsen geblokkeerd worden.

1.2.1.4. Professionele wisselaars van virtuele munten

De platforms om virtuele munten om te wisselen zijn in België momenteel niet gereguleerd. Aangezien er geen wettelijk kader is dat wisselplatforms erkent, zijn deze platforms niet onderworpen aan het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

³⁶ <https://www.europol.europa.eu/activities-services/public-awareness-and-prevention-guides/money-muling>. Dit initiatief wordt in België ondersteund door Febelfin.

³⁷ Report Financing of Organised Crime, Center for the Study of Democracy, 2015 :“*Organised crime groups of considerable financial capacity are always seeking companies or businesspersons in critical situations to offer loans in exchange for a favour: transport cocaine or money, launder money, etc. These groups have experts in finding and recruiting vulnerable companies or managers and offering them a way out of their difficult predicament*”. [Georganiseerde criminele groepen met grote financiële draagkracht zijn steeds op zoek naar vennootschappen of zakenmensen in crisissituaties om hen in ruil voor een gunst, zoals cocaïne of geld vervoeren, geld witwassen, enz. een lening aan te bieden. Deze groepen doen een beroep op experts om kwetsbare vennootschappen of bestuurders te vinden en te rekruteren en hen een uitweg uit de kritieke toestand te bieden”].

Bijgevolg ontvangt de CFI geen meldingen van platforms van Belgische oorsprong. Als onderdeel van spontane informatie-uitwisseling met buitenlandse financiële inlichtingeneenheden kan de CFI informatie ontvangen als gevolg van een melding door een buitenlands platform voor de omwisseling van virtuele munten.

De verrichtingen in verband met virtuele munten in deze dossiers zijn internationale betalingen van of naar deze wisselplatforms met rekeningen in het buitenland. Op te merken valt dat talrijke personen vooraf een beroep doen op een betalingsdienstaanbieder vooraleer het geld naar een wisselplatform wordt verstuurd. Deze betalingsdienstaanbieders zijn in bepaalde gevallen in het buitenland gevestigd, waardoor het moeilijk is om informatie over de oorsprong of de bestemming van het geld te bekomen. Het onderzoek van de CFI wordt bemoeilijkt wanneer een beroep gedaan wordt op zulke betalingsdienstaanbieders en ze als tussenschakel worden gebruikt.

De wisselplatforms voor virtuele munten worden niet enkel gebruikt om virtuele munten in wettige betaalmiddelen om te zetten en omgekeerd, maar ook om virtuele munten om te wisselen voor andere virtuele munten die meer anonimiteit bieden zoals *monero* of *dash*³⁸.

De CFI ontving informatie over clandestiene wisselaars die virtuele munten in contanten omwisselen (of omgekeerd)³⁹. Deze diensten worden online verstrekt, voor grote bedragen en tegen een commissieloon dat veel hoger ligt dan de gebruikelijke vergoeding die via de gangbare kanalen van onlinewisselaars moet worden betaald. Uit politionele informatie bleek dat na een eerste contact via het wisselplatform er gebruik wordt gemaakt van beveiligde communicatiekanalen om de voorwaarden van de verrichting te bespreken. De fysieke overdracht vindt vervolgens plaats tijdens korte ontmoetingen met cliënten op openbare plaatsen. Ook al lijkt het erop dat wisselverrichtingen van “vuile” bitcoins naar contanten via dergelijke onlinedienstverleners aan het gerecht zouden kunnen ontsnappen, toont strafrechtelijke vervolging aan dat deze illegale onlinediensten niet zo anoniem zijn als deze dienstverleners en hun cliënten wel denken. Dit werd onlangs nog aangetoond door de ontmanteling van de clandestiene onlinemarkten *Alphabay* en *Hansa* in het kader van strafrechtelijke onderzoeken in het buitenland⁴⁰.

1.2.1.5. Witwassen in verband met allerhande misdrijven via netwerken van fictieve bedrijven

De CFI ontving informatie over netwerken van fictieve vennootschappen die door verschillende personen werden opgericht en bedoeld waren om geld wit te wassen voortkomend uit allerhande misdrijven gepleegd via vennootschappen uit sectoren die werknemers illegaal tewerkstellen.

Er worden stromannen aan het hoofd van deze fictieve vennootschappen geplaatst om de band met de spilfiguren van het netwerk te verhullen. Er worden valse facturen opgemaakt en het witwassen wordt uitgevoerd door middel van overschrijvingen en opnames in contanten.

In deze dossiers worden op de rekeningen van verschillende Belgische vennootschappen soortgelijke verrichtingen uitgevoerd: de creditverrichtingen zijn overschrijvingen van andere Belgische vennootschappen uit de bouw-, schoonmaak-, transportsector, terwijl aan debetzijde grote bedragen in contanten worden opgenomen. De rekeningen van de betrokken natuurlijke personen worden vrijwel uitsluitend gecrediteerd door overschrijvingen van vennootschappen die ze besturen. Aan debetzijde worden eveneens grote bedragen in contanten opgenomen.

---

³⁸ Europol, 2017 *Virtual Currencies Money laundering Typologies, Targeting Exchanges and other CyberGatekeepers*, Den Haag, 31/12/2017.

³⁹ De bitcoinhandelaar, een faciliterende rol bij de cash-out van criminele verdiensten Anti Money Laundering Centre, augustus 2017, De Bilt.

⁴⁰ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/massive-blow-to-criminal-dark-web-activities-after-globally-coordinated-operation>

De natuurlijke en rechtspersonen van het netwerk hebben veel kenmerken gemeen. De vennootschappen zijn bijna allemaal recent opgericht. Hun maatschappelijk doel is erg ruim en omvat bouwwerkzaamheden, schoonmaak, vervoer, in- en uitvoer van koopwaar, beheer van horecabedrijven,... Een deel van de vennootschappen is in woonwijken gevestigd, wat niet overeenstemt met de activiteiten die ze zogezegd uitoefenen. Andere vennootschappen zijn gevestigd op “postbusadressen” waar tientallen vennootschappen gevestigd zijn. Het valt bijgevolg te betwijfelen of deze vennootschappen werkelijk een handelsactiviteit ontplooiën. De zaakvoerders/volmachthouders op de rekeningen van de vennootschappen zijn doorgaans erg jong en beschikken klaarblijkelijk niet over de nodige kennis om een vennootschap te leiden. Het vermoeden is dan ook groot dat het in werkelijkheid om stromannen gaat die tegen betaling aan het hoofd van vennootschappen zonder economisch belang werden geplaatst.

De gebruikte modus operandi verloopt als volgt: de valse facturen worden op de bankrekeningen van fictieve vennootschappen betaald en een deel van het bedrag wordt als commissieloon ingehouden. Het overige deel wordt in contanten opgenomen, ofwel van de bankrekeningen van de fictieve vennootschappen, nadat het geld naar deze vennootschappen werd overgeschreven, ofwel nadat het geld werd overgeschreven naar persoonlijke rekeningen van diegenen die het netwerk hebben opgezet of van stromannen.

De opgenomen contanten worden teruggegeven aan de vennootschappen die de betalingen uitvoerden. De uitbetaalde vennootschappen halen hier een dubbel voordeel uit: enerzijds ontvangen ze niet-aangegeven contanten die ze kunnen gebruiken om niet-aangegeven werkkrachten te betalen, anderzijds halen ze een belastingvoordeel uit het feit dat fictieve facturen in de boekhouding werden opgenomen en de winst van de uitbetaalde vennootschappen werd verlaagd, waardoor ze een verlaging van de vennootschapsbelasting verkrijgen.

In plaats van de bedragen die aan de uitbetaalde vennootschappen moeten worden terugbetaald in contanten op te nemen kunnen fictieve vennootschappen ook aan een compensatieschema deelnemen. De bedragen die de uitbetaalde vennootschappen op bankrekeningen van fictieve vennootschappen crediteren worden gebruikt om facturen van leveranciers via overschrijving te betalen aan Belgische invoerders, die de tegenwaarde in contanten overhandigen aan personen die het netwerk van fictieve vennootschappen hadden opgezet⁴¹.

Zoals vaak bij georganiseerde fraude- en witwascircuits stellen we vast dat de gebruikte vennootschappen na een tijdje leeggehaald worden en failliet worden verklaard. Er wordt gebruikgemaakt van stromannen en vervalste documenten en van de organisatie van onvermogen.

1.2.2. Informele compensatiecircuits

De CFI stelde de compensatietechniek al sinds 2014 vast, en deze techniek komt steeds vaker voor in dossiers die in verband met verschillende soorten van misdrijven werden doorgemeld. Ter herinnering: de compensatietechniek stelt misdadigers met veel contanten uit hun illegale activiteiten in staat om deze contanten van de hand te doen door met andere misdadigers samen te werken die op zoek zijn naar contanten. Op basis van een overeenkomst waar hun belangen samenkomen vullen de compensatiebehoeften van de verschillende netwerken elkaar aan. Beide partijen halen voordeel uit deze werkwijze aangezien de meest verdachte verrichtingen (in contanten) niet via het officiële bankstelsel plaatsvinden.

1.2.2.1. Witwassen van geld voortkomend uit allerhande misdrijven

De CFI stelde compensatiecircuits vast tussen enerzijds sectoren die werkkrachten tewerkstellen (bouw / schoonmaak / vervoer,...) en contanten nodig hebben (meer bepaald om hun niet-aangegeven werkkrachten te betalen) en anderzijds sectoren die veel contanten voortbrengen (kleinhandelaars die

---

⁴¹ Zie punt 1.2.2. hieronder over informele compensatieschema's.

telefoonkaarten, drank, textiel verkopen,...) voortkomend uit de verkoop van koopwaren op de zwarte markt. Deze koopwaren kunnen onder meer voortkomen uit illegale handel in goederen en koopwaren of een btw-carrousel.

De koppeling tussen de twee delen van het compensatiestelsel wordt verzekerd door vennootschappen die als tussenpersonen optreden om vennootschappen in de bouw-/schoonmaak-/transportsector van contanten van illegale oorsprong, afkomstig van verschillende kleinhandelaars, te voorzien.

Deze tussenvennootschappen kunnen totaal fictief zijn⁴² of een werkelijke economische activiteit vervullen. In dit geval gaat het vaak om sectoren die veel contanten voortbrengen en een deel van de activiteit gebeurt in het zwart.

De tussenvennootschappen staan in voor het verzamelen van de contanten, voortgebracht door hun eigen illegale activiteiten en ook door de illegale activiteiten van andere vennootschappen in sectoren die veel contanten voortbrengen. Ze overhandigen de contanten aan de bestuurders van de bouw-, schoonmaak-, transportbedrijven. In ruil voeren laatstgenoemden bankoverschrijvingen uit voor vergelijkbare bedragen naar rekeningen van tussenvennootschappen, onder het mom van valse facturen.

Deze compensatie vindt plaats aan de hand van financiële stromen in enkele maanden tijd op de rekeningen van tussenvennootschappen.

Aan de creditzijde:

- De rekeningen van tussenvennootschappen ontvangen enerzijds overschrijvingen van vennootschappen die echte cliënten zijn en bij de officiële handelsactiviteiten van de tussenvennootschappen passen. (1)
- Anderzijds vinden op deze rekeningen ook vele creditverrichtingen plaats van Belgische vennootschappen met een soortgelijk profiel: bouw- / schoonmaak- / transportbedrijven die onlangs werden opgericht of overgenomen, de statuten van deze vennootschappen worden veelvuldig gewijzigd, ze hebben met financiële problemen te kampen en worden bestuurd door personen die kenmerken van stromannen vertonen. Bovendien zijn de maatschappelijke zetels van verschillende vennootschappen gevestigd op adressen die als “postbusadressen” bekend staan. De mededelingen bij de verrichtingen zijn vaag (“betaling factuur”) of ontbreken, hoewel het om grootschalige overschrijvingen gaat. Hierbij komt nog dat de bankoverschrijvingen plaatsvinden tussen vennootschappen in volstrekt verschillende sectoren, wat vragen doet rijzen over de economische werkelijkheid van deze verrichtingen. (2)

Aan de debetzijde:

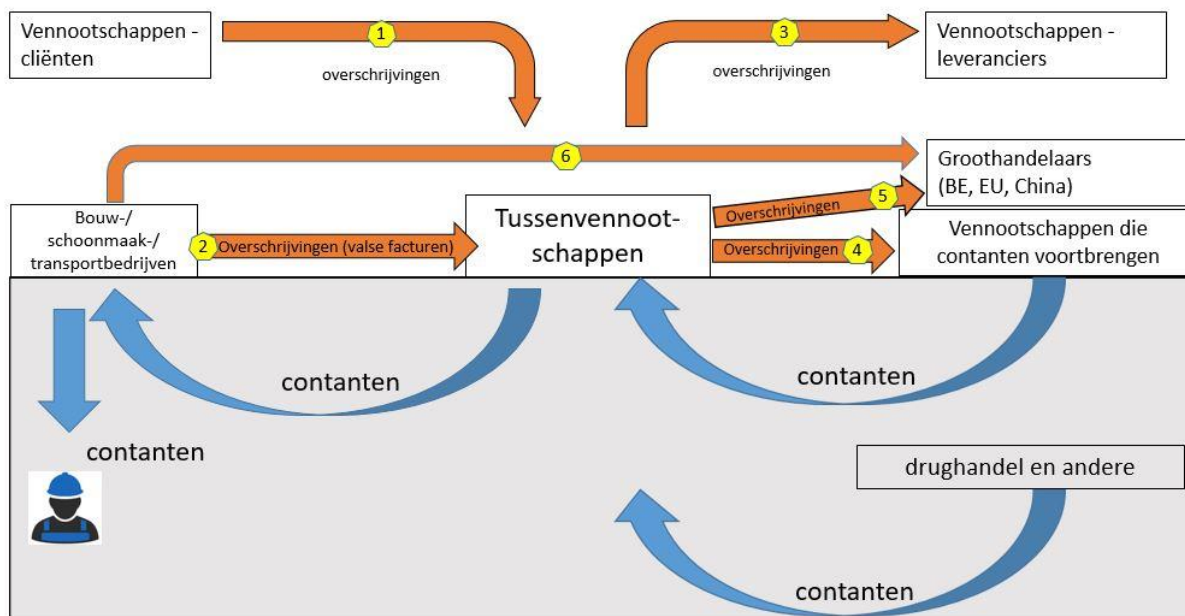
- Enerzijds stellen we overschrijvingen vast naar vennootschappen die echte leveranciers zijn en bij de officiële handelsactiviteiten van de tussenvennootschappen passen. (3)
- Anderzijds worden de rekeningen van tussenvennootschappen gedebiteerd door overschrijvingen, in België of in het buitenland, naar vennootschappen in sectoren die veel contanten voortbrengen die hen contanten hebben overhandigd. Dit maakt het compensatieschema compleet: deze vennootschappen hebben via het bankstelsel de tegenwaarde van de contanten ontvangen die aan de tussenvennootschappen werden overhandigd, na inhouding van een commissieloon. (4)
- De rekeningen van de tussenvennootschappen kunnen ook gedebiteerd worden door overschrijvingen naar groothandelaars in verbruiksgoederen of in- of uitvoerbedrijven, op rekeningen in België of in het buitenland. Met deze overschrijvingen worden de goederen

---

⁴² Zie punt 1.2.1.5. hieronder Witwassen in verband met verschillende misdrijven via netwerken van fictieve bedrijven.

rechtstreeks aan de leveranciers betaald, in opdracht van de vennootschappen die de contanten aan tussenvennootschappen overhandigden. (5)

De rechtstreekse betaling aan de leveranciers van de vennootschappen die veel contanten voortbrengen kan plaatsvinden vanop de rekeningen van de bouw- / schoonmaak- / transportbedrijven, zonder via rekeningen van tussenvennootschappen te verlopen. (6)

In de compensatieschema's in deze dossiers komen de contanten niet enkel voort uit illegale handel in goederen en koopwaren of ernstige fiscale fraude (btw-carrousel) maar ook uit allerlei soorten misdrijven, zoals blijkt uit verschillende dossiers in verband met drughandel waarin de contanten die door de tussenvennootschappen werden verzameld worden gecompenseerd aan de hand van overschrijvingen naar het buitenland, onder het mom van internationale handelsactiviteiten. Uiteindelijk komen de fondsen via het bankstelsel weer bij de drughandelaars terecht⁴³.

1.2.2.2. Internationale compensatiecircuits

De CFI stelde de afgelopen jaren vast dat steeds vaker een internationaal compensatiesysteem wordt toegepast. De contanten die worden overhandigd worden gecompenseerd door bankverrichtingen op buitenlandse rekeningen. Om opsporing te bemoeilijken worden fondsen vaak eerst naar doorsluisrekeningen van vennootschappen over heel Europa overgeschreven en vervolgens naar Azië overgemaakt, voornamelijk naar China en Hongkong en meestal naar *Limited*-vennootschappen. Het spoor om de financiële stromen aan het licht te brengen wordt zo ingewikkeld dat het doorgaans onmogelijk is om de uiteindelijke bestemming van de fondsen te achterhalen.

Een van de belangrijkste elementen om de opeenvolging van internationale verrichtingen te begrijpen berust op doeltreffende internationale samenwerking tussen financiële inlichtingeneenheden.

De keuze van China om geld wit te wassen wordt mogelijk beïnvloed door tussenpersonen die als onofficiële Aziatische bankiers⁴⁴ optreden bij ondergrondse bankactiviteiten die ze aan verschillende criminele organisaties leveren. Criminele netwerken overhandigen hun contanten aan onofficiële

⁴³ Zie punt 1.2.2.3. hieronder met betrekking tot *trade-based money laundering*.

⁴⁴ Zie punt 1.2.1.2. hierboven over het witwassen voor rekening van derden via netwerken van onofficiële Aziatische bankiers.

Aziatische bankiers, die het geld vervolgens via verschillende kanalen naar Azië overschrijven en buitenlandse bankrekeningen van misdadigers crediteren, na betaling van commissielonen⁴⁵.

Internationale compensatiecircuits komen voor in dossiers in verband met drughandel en ook in verband met oplichting. Zo werd de CFI meermaals op de hoogte gesteld van compensatiecircuits gebruikt door criminele organisaties gespecialiseerd in grootschalige oplichting zoals CEO-fraude, frauduleuze overschrijvingen of oplichting ten nadele van factoringmaatschappijen. Deze misdadigers, die op bankrekeningen over fondsen voortkomend uit oplichting beschikken, komen in contact met vennootschappen die onofficieel koopwaren verhandelen die ze in Azië aankopen. Door de koopwaar op de zwarte markt door te verkopen brengen deze illegale handelaars contanten voort die ze moeilijk op bankrekeningen kunnen storten om koopwaren te kopen zonder dat dit argwaan opwekt. In het compensatieschema wordt de opbrengst van oplichting, vaak via doorsluisrekeningen in verschillende Europese landen, overgeschreven naar Aziatische leveranciers van koopwaren in opdracht van de illegale handelaars in koopwaren. In ruil wordt de tegenwaarde in contanten door de illegale handelaars in koopwaren aan de oplichters overhandigd.

1.2.2.3. Banden met handelsgerelateerde witwaspraktijken

In sommige compensatiecircuits worden banden vastgesteld met handelsgerelateerde witwaspraktijken, vooral in verband met Azië. *Trade-based money laundering* (TBML⁴⁶ of witwassen via internationale handelsverrichtingen) is een witwasmethode waarbij internationale handel wordt gebruikt om illegaal geld via handelsverrichtingen te verbergen, om te zetten of te verplaatsen.

Aangezien misdadigers hun fondsen vaak moeten repatriëren kunnen ze de mogelijkheden van internationale handel benutten om hun illegaal geld te verplaatsen. In het geheel van wettige gebruikelijke verrichtingen is het bijzonder moeilijk om frauduleuze verrichtingen op te sporen.

Verschiedende compensatiedossiers die met China en Hongkong verband houden tonen aan hoe misdadigers erin slagen om hun illegale fondsen via handelsverrichtingen te verbergen. De CFI stelde vast dat meestal facturen worden voorgelegd om verrichtingen te staven. De betrokken vennootschappen zijn meestal in volstrekt verschillende sectoren actief en de voorgelegde facturen vertonen onregelmatigheden, in het bijzonder tegenstrijdigheden tussen de naam van de leverancier en die van de ontvanger van de betaling. Zoals eerder vermeld voeren Belgische bouwbedrijven in verschillende dossiers overschrijvingen uit naar groothandelaars in China. Ze kopen de goederen rechtstreeks aan in opdracht van kleinhandelaars die diverse koopwaren verhandelen. Het compensatiecircuit wordt gecombineerd met TBML-praktijken, terwijl de koopwaren vervolgens door kleinhandelaars ingevoerd worden om opnieuw te worden verkocht.

Nog een voorbeeld van TBML-praktijken: in sommige dossiers in verband met drughandel stelde de CFI vast dat drughandelaars hun illegaal geld witwasten door kostbare goederen te kopen. Deze goederen worden dan naar het buitenland vervoerd en daar verkocht. Na de verkoop van deze goederen beschikken de drughandelaars over grote bedragen, maar lopen ze toch minder kans om opgespoord te worden.

---

⁴⁵ EUROPOL SOCTA 2017: *European Union Serious and Organised Crime Threat assessment. Crime in the age of technology* [Dreigingsevaluatie van de zware en georganiseerde criminaliteit, Criminaliteit in het tijdperk van technologie], blz. 18; TRACFIN, *Tendances et analyse des risques de blanchiment de capitaux et de financement du terrorisme en 2015* [Trends en risicoanalyse witwassen en financiering van terrorisme in 2015], blz. 22 en blz. 47.

⁴⁶ Term gehanteerd door de FAG.

De aankoop van koopwaren betreft echter niet enkel goederen van grote waarde. Het kan ook gaan over textiel dat in China wordt gekocht en vervolgens in het buitenland wordt doorverkocht⁴⁷. In sommige gevallen houden deze TBML-praktijken verband met douanefraude, zoals fraude met onderwaardering. Invoerders halen winst door een deel van de douanerechten en aanverwante belastingen te ontduiken en zo veel minder te betalen dan wat wettelijk verschuldigd is. Volgens OLAF is het een fraudemechanisme dat gebruikt wordt door internationale georganiseerde criminele groepen die de havens in EU met de zwakste controles opsporen om zo ongestraft ten onrechte lage waarden aan te geven voor textiel en schoenen die uit China worden ingevoerd⁴⁸.

Er worden verschillende technieken gebruikt om handelsverrichtingen voor witwasdoeleinden te vervalsen⁴⁹, zoals de onder- of overfacturering van handelsverrichtingen. Door in- en uitvoerverrichtingen waarbij het aantal of de waarde over- of onderschat wordt is het mogelijk om geld te verplaatsen en wit te wassen. Hetzelfde geldt voor valse omschrijvingen: de gefactureerde goederen worden niet echt verstuurd maar de facturen vermelden een prijs die met deze goederen overeenstemt. De marktwaarde van de verzonden goederen ligt in werkelijkheid veel hoger of lager. De techniek van de meervoudige factuur bestaat erin verschillende facturen voor dezelfde goederen op te stellen. Verder kunnen verrichtingen ook volstrekt fictief zijn. Men spreekt ook van zogenaamde spookzendingen: overschrijvingen worden gestaafd met facturen met betrekking tot handelsverrichtingen hoewel er geen koopwaar werd geleverd. Met deze techniek kan geld via de rekeningen van een vennootschap in alle veiligheid worden verplaatst. Het is ook vrij eenvoudig om een vennootschap in het buitenland op te richten om goederen te laten leveren of te ontvangen die in werkelijkheid nooit hebben bestaan.

Tot slot moet worden gewezen op de risico's van TBML-praktijken in combinatie met het gebruik van virtuele munten. Volgens een rapport van de *Drug Enforcement Administration*⁵⁰ geven vele Chinese vennootschappen, die goederen produceren die in TBML-circuits worden gebruikt, nu de voorkeur aan bitcoin. Bitcoin is erg populair in China omdat het kan worden gebruikt om internationale financiële verrichtingen uit te voeren en het toezicht van de Chinese overheid te omzeilen.

---

⁴⁷ Volgens een rapport van de *Drug Enforcement Administration* wassen Chinese criminele bendes geld voortkomend uit drughandel wit in opdracht van verschillende kartels. Deze Aziatische criminele organisaties gebruiken gewoonlijk geldverzending van en naar China en Hongkong en schermvennootschappen om geld wit te wassen. Mexicaanse en Zuid-Amerikaanse drugkartels gebruiken Chinese ondergrondse banken om Chinese producten te kopen die vervolgens in Mexico en Zuid-Amerika worden verkocht. DEA. 2017 *National Drug Threat Assessment*, blz. 130. Online geraadpleegd op 13/12/2017: https://www.dea.gov/docs/DIR-040-17_2017-NDTA.pdf

⁴⁸ Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), *Rapport de l'OLAF 2016 / The OLAF report 2016* [OLAF-verslag 2016], blz. 19-20

⁴⁹ FATF, *Trade-Based Money Laundering*, 2006.

⁵⁰ DEA. 2017 *National Drug Threat Assessment*, blz. 130. Online geraadpleegd op 13/12/2017: https://www.dea.gov/docs/DIR-040-17_2017-NDTA.pdf

2. Financiering van terrorisme

Inleiding

De CFI heeft in 2017 in totaal 164 dossiers doorgemeld aan de parketten met betrekking tot de financiering van terrorisme. Het totale bedrag in alle doormeldingen beperkte zich tot 5,97 miljoen EUR.

Qua aantal dossiers is de financiering van terrorisme hiermee de op één na belangrijkste vorm van criminaliteit. Het aantal doorgemelde dossiers is zelfs nog gestegen tegenover 2016, het *annus horribilis* dat gekenmerkt werd door de zware terroristische aanslagen op de luchthaven van Zaventem en het metrostation van Maalbeek in Brussel. Het hoge aantal doorgemelde dossiers inzake de financiering van terrorisme moet afgewogen worden tegen het uitblijven van aanslagen met slachtoffers onder de bevolking.

Het totaalbedrag in de dossiers doorgemeld wegens aanwijzingen van financiering van terrorisme ligt met 5,97 miljoen EUR dan weer laag en vormt nog een daling tegenover de 6,66 miljoen EUR die vastgesteld werd in 2016.

De combinatie van een groot aantal doormeldingen voor kleine absolute bedragen is tekenend voor de evolutie van het fenomeen van de terrorismefinanciering en de hierop aansluitende aanpak van de CFI.

Op basis van de informatie in de dossiers van de CFI worden hiernavolgend een aantal aspecten van deze evolutie toegelicht.

Financiële informatie versus financiering terrorisme

Analyse van de dossiers toont aan dat de doormeldingen van de CFI aan de parketten de voorbije jaren steeds meer de vorm aannemen van financiële inlichtingen die aanwijzingen vormen voor betrokkenheid bij terroristische netwerken.

Met de toevoeging van de financiering van terrorisme als misdrijf aan het preventieve antiwitwasstelsel begin jaren 2000 lag de focus vooral op de gelijkaardige technieken die aangewend werden bij de financiering van terrorisme en het witwassen van geld. De herkomst en de aanwending van het geld is bij witwassen en de financiering van terrorisme immers dikwijls omgekeerd. Bij witwassen is de oorsprong van het geld per definitie illegaal en wordt gezocht naar een legale aanwending, terwijl bij de financiering van terrorisme de fondsen gebruikt worden voor criminele doeleinden, maar de herkomst vaak legaal is. De financiële sector in brede zin werd in stelling gebracht om te vermijden dat terroristische organisaties de nodige fondsen konden verzamelen voor de uitbreiding van hun activiteiten en de voorbereiding van acties.

De vaak legale oorsprong van de terrorismekapitalen en het inherent preventieve karakter van het antiwitwassysteem maken van de detectie van verdachte verrichtingen in de aanloop naar een aanslag een zeer moeilijke opdracht. De bedragen die circuleren zijn over het algemeen gering en de gevoelige informatie van de politie en inlichtingendiensten die bepaalde entiteiten koppelt aan terrorisme of radicalisering is niet algemeen toegankelijk.

De ambitie om terroristen of terroristische organisaties te beletten de nodige fondsen te verzamelen werd de laatste jaren dan ook enigszins getemperd, zonder daarom echter het nut van financieel onderzoek in een terrorismecontext in vraag te stellen. Financiële informatie is immers zeer nuttig in het kader van een netwerkanalyse. Financiële transacties vormen een onbetwistbare objectieve band tussen entiteiten en bepaalde verrichtingen zoals geldverzendingen of het gebruik van betaalkaarten laten toe om personen te lokaliseren op een specifiek moment in de tijd, en dit ongeacht de omvang van de transacties. Indien deze financiële informatie of “fintel” gekoppeld wordt aan het resultaat van

onderzoeksmethoden door politie of inlichtingendiensten ontstaat een volledig beeld dat toelaat terroristische netwerken en structuren in kaart te brengen. Deze geïntegreerde aanpak veronderstelt wel een vlotte informatiedoorstroming tussen de betrokken diensten. Ook na feiten kan financiële informatie resulterend uit een “financiële autopsie” dan het gerechtelijk onderzoek aanvullen en mogelijk toelaten om betrokkenen te identificeren en eventueel te veroordelen.

Het grote aantal doormeldingen van de CFI aan de parketten in 2017 en de relatief kleine bedragen in de doorgemelde dossiers zijn een mogelijk gevolg van de toegenomen focus op netwerkanalyse bij alle betrokken partners en een bewijs van het feit dat de informatiestroom tussen de diensten en instellingen vlot loopt.

Zo blijken verschillende meldingen van financiële instellingen aan de CFI hun oorsprong te vinden in een gerechtelijke vordering. In het kader van een gerechtelijk onderzoek verzoekt de betrokken politiedienst een financiële instelling om informatie. De instelling antwoordt aan de politie en meldt de informatie eveneens door aan de CFI.

Daarnaast is het aantal meldingen aan de CFI door de inlichtingendiensten en OCAD sterk gestegen. De Veiligheid van de Staat, ADIV en OCAD kunnen net als alle administratieve diensten van de staat vermoedens van witwassen of de financiering van terrorisme melden aan de CFI volgens artikel 79, §2 van de wet van 18 september 2017. Indien de resultaten van het hieropvolgende onderzoek door de CFI aanwijzingen van de financiering van terrorisme opleveren wordt het dossier doorgemeld aan het parket. Volgens artikel 83 van de wet van 18 september 2017 kan de CFI in het kader van de bestrijding van terrorisme en het radicaliseringsproces ook informatie terugkoppelen naar de inlichtingendiensten en OCAD.

Tot slot heeft ook het federaal parket in 2017 verschillende meldingen aan de CFI gedaan, een mogelijkheid die reeds voorzien was in de wet van 11 januari 1993 en nog verruimd werd in artikel 79, §3, 2° van de nieuwe wet van 18 september 2017.

Geldverzendingen voor (ex-) strijders

De focus op netwerkanalyse bij de aanpak van de financiering van terrorisme komt ook duidelijk tot uiting in het onderzoek naar geldverzendingen ten gunste van strijders in conflictgebied. Hoewel het onderzoek naar de zogenaamde “money collectors” al in 2016 startte, werden ook in 2017 talrijke dossiers in dit kader doorgemeld naar het federaal parket.

Vanaf begin 2014 stelden verschillende financiële onderzoeksdiensten verdachte geldverzendingen vast vanuit West-Europese landen ten gunste van “money collectors”, tussenpersonen in Libanon en Turkije die de fondsen in cash opnamen en bezorgden aan IS-strijders in conflictgebied in Syrië en Irak. Vaak ging het om familieleden of sympathisanten van de strijders die relatief kleine bedragen doorstuurden.

Dit onderzoek liet toe om via de identificatie van de familieleden en vrienden die geld overmaakten een zicht te krijgen op de “Foreign Terrorist Fighters” die nog actief waren of die zich vanaf 2016 opmaakten voor een mogelijke terugkeer. Een gekende techniek van jihadi’s om aan vervolging te ontsnappen of om onder de radar te blijven met het oog op de mogelijke voorbereiding van een aanslag was immers het in scene zetten van de eigen dood.

Via de “money collectors” kon bovendien een netwerk van sponsors geïdentificeerd worden en kon voor een aantal personen bevestigd worden dat ze zich wel degelijk al of nog in conflictgebied bevonden.

Waar de geldverzendingen aanvankelijk het verblijf van strijders ter plaatse moesten ondersteunen, werden vanaf 2017 verschillende transacties vastgesteld die volgens de opdrachtgevers als doel hadden familieleden - dikwijls vrouwelijke partners van gesneuvelde strijders - te repatriëren uit het conflictgebied naar Turkije. De afweging dient in dergelijke dossiers gemaakt te worden in hoeverre

deze betalingen, die meestal finaal ten gunste zijn van smokkelorganisaties, al dan niet kunnen beschouwd worden als de financiering van terrorisme.

Uit de analyse van deze dossiers konden meer dan honderd financiële tussenpersonen of “money collectors” worden geïdentificeerd. Gezien de internationale weerslag werd de identiteit van deze tussenpersonen via diverse kanalen gedeeld met alle andere betrokken partners.

Naast de verrichtingen die kaderen in de problematiek van de “money collectors” heeft de CFI in 2017 nog verschillende andere dossiers doorgemeld waarbij geld via systemen van “money remittance” circuleerde tussen betrokkenen die met terrorisme in verband gebracht konden worden. Geldverzending is daarmee de meest voorkomende aard van verrichting in de wegens aanwijzingen van de financiering van terrorisme doorgemelde dossiers in 2017, naast het gebruik van cash, dat net als de voorgaande jaren frequent vastgesteld werd.

De raakvlakken tussen terrorisme en misdaad

Hoewel witwassen en de financiering van terrorisme duidelijk verschillende fenomenen zijn die ook een andere aanpak vereisen, blijkt uit de behandelde dossiers in de praktijk enigszins paradoxaal een toenemende overlapping tussen de activiteiten van criminele- en terroristische organisaties. De verschillende aanpak die de CFI, de meldende instellingen en de andere betrokken diensten hanteren bij het financieel onderzoek naar misdaad en terrorisme mag een open visie op de mogelijke operationele verbanden tussen beide fenomenen niet in de weg staan.

De overlapping tussen terrorisme en georganiseerde misdaad is niet beperkt tot een aantal gekende buitenlandse conflictregio's maar komt - weliswaar in mindere mate - ook in België tot uiting.

Zo kunnen de penitentiaire instellingen een belangrijke ontmoetingsplaats vormen tussen radicaliserende of voor terrorisme veroordeelde gevangenen en (zware) criminelen, relaties die ook later nadat de straf uitgezeten is nog blijven spelen. Zowel in Frankrijk als in België bleken verschillende betrokkenen bij terroristische acties sinds 2014 criminele antecedenten te hebben en een gevangenisstraf uitgezeten te hebben. Deze betrokkenheid van terroristen in het criminele milieu of “gangster-jihad” werd ook vastgesteld bij de onderzoeken naar de aanslagen van Parijs en Brussel.

Het probleem van de radicalisering in de gevangenis is zeer actueel, ook voor België. Sommige bekende voor terrorisme veroordeelde gedetineerden genieten omwille van hun verleden een hoog aanzien in extremistische kringen en kunnen ingezet worden als boegbeeld voor het ronselen van fondsen.

Zowel in Frankrijk als in België werd vastgesteld dat organisaties geld inzamelden ten gunste van terroristische gedetineerden, hun familie of voor de betaling van specifieke kosten. De CFI heeft in 2017 haar samenwerking met het Directoraat Generaal Penitentiaire Instellingen (DG EPI) van de F.O.D. Justitie opgevoerd om de problematiek van betalingen aan gedetineerden beter in kaart te kunnen brengen. EPI kan net als andere overheidsdiensten bij een vermoeden van de financiering van terrorisme informatie melden aan de CFI, volgens artikel 79, §2, 2° van de wet van 18 september 2017.

Mogelijke raakvlakken tussen de financiering van terrorisme en het witwassen van geld uit georganiseerde misdaad kunnen ook vastgesteld worden bij mensensmokkel en drughandel.

Het proces van radicalisering

De laatste jaren is de aard van de terroristische dreiging in Europa en in België sterk geëvolueerd. Meer en meer blijken de daders van terroristische aanslagen “lone actors” te zijn, individuen die meestal op korte tijd radicaliseren en zonder steun van een netwerk of organisatie handelen. Dit soort acties stelt de bevoegde diensten voor nieuwe uitdagingen en leidt er toe dat de focus meer gelegd wordt op de bronnen van extremisme en radicalisering: organisaties die een extremistische visie verspreiden waarin personen die hiervoor gevoelig zijn inspiratie vinden om tot actie over te gaan.

De aandacht voor (gewelddadig) extremisme en radicalisering wordt gezien als een proactieve benadering van terrorisme en wordt in de huidige context steeds belangrijker.

De in 2017 gepubliceerde conclusies van de onderzoekscommissie naar de aanslagen in Brussel van 22 maart 2016 en een nota van OCAD over het salafisme in België waarschuwen eveneens voor de gevolgen van een extremistisch discours in bepaalde moskeeën en instellingen. Een rechtstreekse en onmiddellijke band met terrorisme is niet altijd aantoonbaar, maar dergelijke radicale salafistische visie gaat in tegen de democratische waarden en zorgt voor polarisering in de maatschappij. Op termijn kan de extremistische visie van deze instellingen de voedingsbodem vormen voor sociale problemen, geweld en mogelijk zelfs terrorisme.

De financiering van extremistische instellingen die aanzetten tot radicalisering zal ook in de nabije toekomst op strategisch vlak een belangrijk onderwerp voor de CFI blijven. De nieuwe wet van 18 september 2017 voorziet in artikel 83, §2, 4° dat de CFI informatie over een radicaliseringsproces kan delen met OCAD en de inlichtingendiensten.

Deze koppeling met OCAD en de inlichtingendiensten is erg belangrijk, aangezien zij het best geplaatst zijn om een inschatting maken van het extremistische karakter van een organisatie en zij bovendien ook de enige partners zijn waaraan de CFI informatie kan terugkoppelen. De parketten kunnen enkel op de hoogte gebracht worden bij ernstige aanwijzingen van financiering van terrorisme, niet bij louter extremisme of radicalisering.

Nationale samenwerking

De wisselwerking tussen de CFI en de financiële instellingen of niet financiële beroepen als melders is wat betreft de financiering van terrorisme noodgedwongen vooral beperkt tot eenrichtingsverkeer. Voor het detecteren van verdachte verrichtingen in het kader van witwassen kunnen de melders buigen op een aantal indicatoren die verband houden met de aard en omvang van de transactie. De opsporing van mogelijke verrichtingen die kunnen wijzen op terrorisme is echter veel moeilijker, aangezien de aard van de verrichting meestal weinig relevant is en het vooral de identiteit van de betrokkene is die de belangrijkste aanwijzing vormt. Welke natuurlijke- en rechtspersonen bij politie en inlichtingendiensten gekend zijn in een terrorisme- of extremismecontext is gevoelige informatie die de CFI niet kan delen met de melders.

Met het publiceren van de nationale sanctielijst door de Thesaurie (F.O.D. Financiën) als gevolg van het K.B. van 28 december 2006 worden de namen van voor terrorisme gekende individuen algemeen verspreid. Deze lijst vormt naast de internationale sancties op basis van de resoluties van de V.N. en de Europese sancties een bijkomend hulpmiddel om verdachte verrichtingen vast te stellen en tegoeden te bevriezen. Door de sterke toename van het aantal gepubliceerde namen ontving de CFI in 2017 verschillende meldingen over entiteiten die hernoemen waren op de lijst. Hoewel de meeste verrichtingen dateren van enkele jaren geleden geeft de informatie toch een interessant financieel beeld van de personen in de aanloop naar terroristische activiteiten.

De samenwerking van de CFI met OCAD en de inlichtingendiensten gebeurde niet enkel in operationele dossiers van financiering van terrorisme of bij het onderzoek naar de financiering van extremistische instellingen, volgens het mechanisme van artikels 79 en 83 van de wet van 18 september 2017, maar verliep eveneens via de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB).

De ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie namen met het KB van 21 juli 2016 het initiatief om een gemeenschappelijke databank te creëren, de GGB (aanvankelijk databank “Foreign Terrorist Fighters”). Doelstelling van deze databank is kennis te delen tussen de verschillende diensten teneinde de samenleving te beschermen tegen potentieel gewelddadige personen of groeperingen binnen de context radicalisme en terrorisme.

Het K.B. laat de leden van de betrokken diensten toe persoonsgegevens te beheren van individuen waarvan vermoed wordt dat ze willen vertrekken om strijd te leveren in een jihadistische conflictzone, er zich bevinden teneinde deel te nemen aan de strijd, of die ervan zijn teruggekeerd nadat ze deel hebben genomen aan de strijd. Later werden twee nieuwe categorieën van problematisch geachte entiteiten toegevoegd: de *Home-grown Terrorist Fighters* (HTF) en de haatpredikers (HP). De GGB neemt alle jihadistische conflictzones die door de Nationale Veiligheidsraad werden vastgesteld in aanmerking, en is dus niet enkel gericht op Syriëstrijders.

De CFI heeft als dienst een “schrijfrecht” met betrekking tot de gegevensbank, wat inhoudt dat naast het consulteren van de gegevensbank ook informatie aan de bestaande inlichtingenfiches kan toegevoegd worden. De basisdiensten OCAD, ADIV, VSSE en de Federale Politie creëren nieuwe inlichtingenfiches en voegen nieuwe entiteiten toe. In 2017 startte de CFI met het toevoegen van relevante financiële informatie aan gekende entiteiten in de gegevensbank.

Internationale samenwerking

De internationale aspecten van de “money collectors”-dossiers hebben nogmaals de noodzaak van een doorgedreven internationale samenwerking in de aanpak van terrorismefinanciering geaccentueerd. Verschillende Europese landen worden gelijktijdig geconfronteerd met eenzelfde fenomeen, dat echter een internationale dimensie heeft. De financiële dienstverleners die over de basisinformatie beschikken met betrekking tot de verdachte transacties opereren eveneens wereldwijd maar rapporteren soms nationaal. Om te vermijden dat de financiële-inlichtingeneenheden (FIE’s) en andere onderzoeksdiensten slechts een deel van de puzzel kunnen leggen in dergelijke complexe dossiers wordt gezocht naar mechanismen voor een doorgedreven uitwisseling van informatie, maar met voldoende respect voor de nationale autonomie. Binnen de Europese en internationale structuren werkten de FIE’s in verschillende fora verder aan systemen voor internationale gegevensuitwisseling, meestal op basis van een “matching”-principe: gegevensbanken worden anoniem gemaakt en over de grenzen heen met elkaar vergeleken, waarna enkel de gemeenschappelijke raakpunten verder uitgewerkt worden door de betrokken diensten.

De CFI heeft ook op bilateraal vlak intensief samengewerkt met een aantal buitenlandse FIE’s. Het is weinig verwonderlijk dat in de dossiers talrijke operationele banden werden vastgesteld met de buurlanden Nederland en Frankrijk. Met FIU Nederland werd naast de operationele uitwisseling van informatie ook samengewerkt rond strategische projecten. Met TRACFIN werd een stageproject opgestart waarbij een Franse analist een aantal dagen bij de CFI meedraaide en een analist van de CFI de operationele activiteiten inzake terrorisme bij TRACFIN gedurende een korte periode ter plaatse volgde.

3. Financiering van proliferatie

Algemene context

Gezien de gevaren van de proliferatie van kern-, chemische en biologische wapens (massavernietigingswapens) voor de wereldvrede, heeft de VN-Veiligheidsraad, gevolgd door Europa, sinds 2006 verschillende Resoluties goedgekeurd om dit te bestrijden. Deze Resoluties, die met name Noord-Korea en Iran beogen, bevatten niet enkel verbodsbepalingen of beperkende maatregelen met betrekking tot het leveren van onderdelen van massavernietigingswapens maar ook elke vorm van technische of financiële bijstand die kan leiden tot de ontwikkeling van programma's voor de vervaardiging van deze wapens. Ze bevatten ook beperkende maatregelen en verbodsbepalingen betreffende de bevrozing van tegoeden van personen en entiteiten die door de VN-Veiligheidsraad worden erkend als zijnde deelnemende partij aan de proliferatie van massavernietigingswapens. Deze maatregelen gelasten alle landen met het nemen van de nodige maatregelen om te voorkomen dat er financiële bijstand, investerings- of financieringsactiviteiten worden verleend die kunnen bijdragen tot programma's van proliferatie van massavernietigingswapens van deze landen.

In aansluiting op haar Resoluties heeft de Financiële Actiegroep (FAG) bij de herziening van haar 40 Aanbevelingen in februari 2012, een nieuwe Aanbeveling 7 en een nieuwe Toelichting goedgekeurd gericht op een meer efficiënte en doeltreffende uitvoering van haar gerichte financiële sancties inzake de proliferatie wanneer de VN-Veiligheidsraad de landen oproept om zulke sancties te nemen. In deze context heeft de FAG in 2013 niet-bindende richtsnoeren gepubliceerd waarmee landen worden geacht rekening te houden bij de uitvoering van de resoluties van de VN-Veiligheidsraad. Een actualisering van deze richtsnoeren werd in 2018 door de FAG gepubliceerd⁵¹ met bijzondere aandacht voor de uitvoering van de bovengenoemde Aanbeveling 7 waarbij de landen de onmiddellijke uitvoering dienen te gebieden van beslissingen van de VN-Veiligheidsraad met betrekking tot gerichte financiële sancties (inclusief de bevrozing van tegoeden) opgelegd aan personen en entiteiten die zich schuldig maken aan proliferatie. Ze doet overigens voorstellen over de wijze waarop de bevoegde autoriteiten kunnen samenwerken en de bestrijding van de financiering van de proliferatie op elkaar kunnen afstemmen en gaat nader in op het thema van de controle op de naleving van financiële beperkende maatregelen door de private sector.

Er bestaat geen algemeen erkende definitie van de financiering van de proliferatie, maar de FAG heeft dit concept omschreven in haar eerste typologisch rapport van juni 2008⁵² gewijd aan de financiering van de proliferatie.

De FAG verstaat onder «financiering van de proliferatie» elke daad gericht op het leveren van tegoeden of financiële diensten die, geheel of gedeeltelijk, gebruikt worden om kern-, chemische en biologische wapens en hun overbrengingsmiddelen en de daarvoor bestemde materialen (inclusief de technologieën en goederen voor tweërlei gebruik die gebruikt worden voor onwettige doeleinden), te vervaardigen, te verkrijgen, te verbeteren, te bezitten, te ontwikkelen, uit te voeren, over te laden, over te plaatsen, voor de tussenhandel, de opslag en het gebruik ervan, strijdig met de nationale wetgevende bepalingen, of, indien van toepassing, de internationale verplichtingen. De « overbrengingsmiddelen en de daarvoor bestemde materialen (inclusief de technologieën en goederen voor tweërlei gebruik die gebruikt worden voor onwettige doeleinden)» zijn een essentieel onderdeel van deze definitie.

---

⁵¹ FAG (2018), Guidance on Counter Proliferation Financing – The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction, FAG, Parijs www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-counter-proliferation-financing.html

⁵² Typologies Report on Proliferation Financing, 2008 (<http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/typologiesreportonproliferationfinancing.html>)

In de praktijk is de strijd tegen de proliferatie vandaag de dag meer gericht op de ermee samenhangende goederen en materialen dan op de systemen van afgewerkte bewapening⁵³.

Voor een volledig overzicht van de verplichtingen en de verboden tegen de Democratische Volksrepubliek Korea wordt verwezen naar Verordening (EU) 2017/1509 van de Raad van 30 augustus 2017 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van Verordening (EG) 329/2007⁵⁴.

Voor een volledig overzicht van de verplichtingen en de verboden tegen Iran wordt verwezen naar Verordening (EU) 267/2012 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran⁵⁵.

Opsporing van financiering van de proliferatie

De opsporing van de financiering van de proliferatie is moeilijk en vereist een beter inzicht in de typologieën.

De complexiteit om dit concept te identificeren is de laatste jaren trouwens toegenomen omdat de proliferatie ertoe neigt zich te integreren in de legale handel door te trachten te genieten van overnamenetwerken en het bestaan van gespecialiseerde tussenpersonen gevestigd in transitlanden (o.a. in het Midden-Oosten en in Azië). Bovendien blijft de fysieke controle van producten die worden uitgevoerd naar risicovolle landen aangaande deze materie complex, met name wegens de problematiek van daarmee samenhangende goederen en materialen voor tweërlei gebruik (civiel en militair).

Er wordt vastgesteld dat er weinig dossiers werden doorgemeld door de CFI in verband met de financiering van de proliferatie en deze tendens zette zich de laatste jaren nog voort (geen enkele doormelding in 2017).

De verdachte verrichtingen in de door de CFI doorgemelde dossiers met betrekking tot de financiering van de proliferatie bestonden in het verleden hoofdzakelijk uit internationale overschrijvingen rechtstreeks afkomstig uit Iran ten gunste van Belgische leveranciers. De laatste jaren heeft de CFI financiële stromen kunnen waarnemen afkomstig van tussenpersonen gevestigd in transitlanden, zoals Dubai, Abu Dhabi, Maleisië of aangrenzende landen van Iran (hoofdzakelijk Turkije). In een poging om de eerste oorsprong van deze tegoeden te achterhalen en zo de identiteit te kennen van de werkelijke gebruiker van de gevoelige producten, moeten voortaan meer diepgaande en complexere onderzoeken worden gevoerd door de CFI tijdens de analyse van de dossiers, dit met behulp van de Belgische inlichtingendiensten.

Recent zijn meerdere publicaties verschenen over de typologieën met betrekking tot de financiering van de proliferatie die kunnen bijdragen tot een beter begrip ervan.

Het is duidelijk dat de hierboven aangehaalde richtsnoeren gepubliceerd in 2018 door de FAG relevante bijlagen bevatten over de typologieën van de financiering van de proliferatie alsook over de elementen waarop men moet letten wanneer een financiële instelling het voorwerp uitmaakt van gerichte financiële sancties.

Daarnaast werd in oktober 2017 een belangrijke typologische studie “*Study of Typologies of Financing of WMD Proliferation*”⁵⁶ gepubliceerd door het *Centre for Science and Security Studies* (CSSS) van het *King’s College London*. Deze studie verzamelt en analyseert uiteenlopende informatie afkomstig van overheden, banken en andere actoren van de financiële sector om beter actuele trends op te sporen

---

⁵³ Jonathan Brewer, *Study of Typologies of Financing of WMD Proliferation*, Interim Report, 5 February 2017, Centre for Science and Security Studies (CSSS) King’s College London, blz. 8

⁵⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1509&from=FR>

⁵⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0267&from=FR>

⁵⁶ <https://projectalpha.eu/wp-content/uploads/sites/21/2017/10/FoP-13-October-2017-Final.pdf>

betreffende de financiering van de proliferatie. De CFI heeft een bijdrage geleverd aan deze studie door er verschillende anonieme gevallen uit doorgemelde dossiers voor te stellen. Uit de indicatoren opgenomen in deze studie blijkt dat de financiële instellingen wellicht buiten hun medeweten betrokken zijn bij verrichtingen met betrekking tot de financiering van de proliferatie.

Tot slot heeft *Royal United Services Institute for Defence and Security Studies* in april 2017 een interessante *Guidance Paper* gepubliceerd waarin onder andere indicatoren en *red flags* voor mogelijke activiteiten van proliferatie (zie onder meer de Bijlage 2 van *Guidance Paper*) zijn opgenomen met het oog op het helpen identificeren van de risico's verbonden aan de financiering van de proliferatie (*Guidance Paper : Countering Proliferation Finance : An Introductory Guide for Financial Institutions, April 2017*)⁵⁷.

---

⁵⁷ https://rusi.org/sites/default/files/201704_rusi_cpf_guidance_paper.1_0.pdf

V. BIJLAGE: Statistieken 2017

Inhoudsopgave

1. KERNCIJFERS	45
1.1. Meldingen aan de CFI.....	45
1.2. Nieuw geopende dossiers.....	45
1.3. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden	46
1.4. Verzetten door de CFI.....	46
2. MELDINGSBRONNEN.....	47
2.1. Meldingen	47
2.2. Verzoeken om inlichtingen vanwege buitenlandse meldpunten	48
2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten.....	48
2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichthoudende of tuchtoverheden	49
2.5. Aantal meldende entiteiten	50
2.6. Verdeling van de dossiers volgens de aard van de belangrijkste verrichting	52
3. DOORMELDINGEN.....	53
3.1. Doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling	53
3.2. Doorgemelde dossiers volgens de aard van de verrichting	56
3.3. Doorgemelde dossiers volgens het onderliggende misdrijf	58
3.4. Nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers	61
3.5. Verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene	62
3.5.1. Verblijfplaats in België	62
3.5.2. Verblijfplaats in het buitenland	63
4. INTERNATIONALE SAMENWERKING	64
5. GERECHTELIJK GEVOLG	66
5.1. Verdeling per parket van de tussen 01/01/2013 en 31/12/2017 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg.....	66
5.2. Gerechtelijk gevolg – boetes en verbeurdverklaringen.....	67

1. KERNCIJFERS

1.1. Meldingen aan de CFI

De CFI ontving in 2017 31.080 meldingen van de onderworpen entiteiten. Het aantal meldingen steeg sterk van 2013 tot 2015 en stabiliseerde zich in 2016 en steeg in 2017 opnieuw.

	2015	2016	2017
Aantal meldingen	28.272	27.264	31.080
	+1,82 %	-3,5 %	+14 %

15.964 meldingen hadden betrekking op nieuwe zaken in verband met witwassen of financiering van terrorisme. 15.116 meldingen waren aanvullingen bij reeds bestaande dossiers.

Deel twee hieronder bevat een gedetailleerd overzicht van deze 31.080 meldingen.

De 15.964 ontvangen meldingen kunnen “subjectieve” of “objectieve” meldingen zijn.

Eenzijds ontvangt de CFI “subjectieve” meldingen. Deze meldingen berusten op een vermoeden van witwassen of financiering van terrorisme.

Anderzijds ontvangt de CFI “objectieve” meldingen. Deze meldingen zijn gebaseerd op wettelijk voorziene indicatoren of criteria.

“Objectieve” meldingen zijn onder meer meldingen van de Administratie der Douane en Accijnzen (grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen), casino’s⁵⁸, notarissen⁵⁹ en vastgoedmakelaars⁶⁰. Deze melders zijn verplicht de CFI van feiten op de hoogte te brengen, ook al zijn ze niet op vermoedens gesteund. Sommige meldingen van betalingsinstellingen of wisselkantoren met betrekking tot internationale geldverzendingen (*money remittance*), vallen eveneens in deze categorie.

1.2. Nieuw geopende dossiers

Een groot aantal meldingen heeft betrekking op afzonderlijke verrichtingen in verband met dezelfde zaak. Verschillende meldingen van één enkele melder kunnen op dezelfde zaak betrekking hebben. Bovendien kan dezelfde zaak meldingen van verschillende instellingen omvatten. De CFI bundelt de meldingen die betrekking hebben op één zaak in één dossier.

De ontvangen meldingen werden in 2017 in 10.646 dossiers gebundeld.

	2015	2016	2017
Nieuwe dossiers geopend wegens vermoedens van witwassen of financiering van terrorisme	8.329	9.360	10.646

⁵⁸ Overeenkomstig de indicatoren van het koninklijk besluit van 6 mei 1999 tot uitvoering van artikel 26, § 2, tweede lid, van de wet van 11 januari 1993 (tot 16 oktober 2017, de datum waarop de wet van 18 september 2017 in werking trad).

⁵⁹ Overeenkomstig artikel 20 van de wet van 11 januari 1993 en artikel 66 van de wet van 18 september 2017.

⁶⁰ Ibid.

Om meldingen doeltreffend te behandelen deelt de CFI elke melding onmiddellijk na ontvangst in naar belang (bedrag, aard van de verrichtingen, politiek prominente personen bij de betrokkenen,...) en voorrang (dringend wanneer nog fondsen kunnen worden geblokkeerd of in beslag kunnen worden genomen of bij een lopend gerechtelijk onderzoek). Deze twee criteria bepalen dan de omvang van de opzoeken die zullen worden verricht en de snelheid waarmee ze zullen worden uitgevoerd. Door dossiers op deze wijze te selecteren kan de CFI grote bewegingen in het aantal meldingen of het aantal dossiers opvangen.

1.3. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden

In 2017 meldde de CFI 1.192 nieuwe dossiers of nieuwe zaken door aan de gerechtelijke overheden wegens ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme, voor een totaalbedrag van 1.108,68 miljoen EUR. Het betrof dossiers die zowel in 2017 als voordien werden geopend.

In 2017 werden gegevens of informatie uit 3.285 meldingen uit 2017 of eerder na analyse aan de gerechtelijke overheden doorgemeld. Deze 3.285 meldingen hadden betrekking op verrichtingen in verband met witwassen of financiering van terrorisme voor een totaalbedrag van 1.415,95 miljoen EUR.

	2015	2016	2017
Aantal doorgemelde dossiers	992	831	1.192
Bedragen aangegeven in de doorgemelde dossiers ⁽¹⁾	639,36	1.146,82	1.108,68
Aantal meldingen vervat in de doormeldingen ⁽²⁾	3.646	2.577	3.285
Bedragen ⁽¹⁾ aangegeven in meldingen vervat in de doormeldingen ⁽²⁾	1.064,13	1.285,68	1.415,95

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

⁽²⁾ De CFI geeft geen afschriften van meldingen door maar enkel informatie met betrekking tot de verdachte verrichtingen die hierin vermeld worden, aangevuld met haar analyse.

1.4. Verzetten door de CFI

In 2017 verzette de CFI zich 12 maal tegen de uitvoering van een verrichting voor een totaalbedrag van 0,99 miljoen EUR.

	2015	2016	2017
Aantal verzetten	13	17	12
Totaalbedrag verzetten ⁽¹⁾	3,75	2,69	0,99

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

2. MELDINGSBRONNEN

2.1. Meldingen⁶¹

	2015	2016	2017	% 2017
Kredietinstellingen	7.747	8.662	11.533	37,10
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en uitgevers en instellingen voor elektronisch geld	10.533	9.392	11.120	35,77
Vennootschap van publiek recht bpost	1.295	1.118	1.363	4,38
Notarissen	1.143	1.094	1.076	3,46
Uitbaters van kansspelen	1.044	930	995	3,20
Nationale Bank van België	665	603	568	1,83
Levensverzekeringsondernemingen	902	320	317	1,02
Externe accountants, externe belastingconsulenten, externe erkende boekhouders, externe erkende boekhouders-fiscalisten	162	178	263	0,85
Bedrijfsrevisoren	58	68	64	0,21
Beursvennootschappen	43	63	63	0,20
Gerechtsdeurwaarders	48	81	58	0,19
Vastgoedmakelaars	67	35	40	0,13
Ondernemingen voor consumentenkrediet	33	42	20	0,06
Instellingen voor hypothecair krediet	5	13	19	0,06
Verzekeringbemiddelaars	3	6	11	0,04
Handelaars in diamant	34	35	11	0,04
Advocaten	2	4	10	0,03
Leasingondernemingen	0	3	3	0,01
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	2	1	2	0,01
Bewakingsondernemingen	1	0	1	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	-
Betalingsinstellingen die kredietkaarten uitgeven of beheren	0	0	0	-
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER	2	2	0	-
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	0	1	0	-

⁶¹ Sommige beroepen zijn pas sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017 aan de wet onderworpen. Dit is het geval voor de maatschappijen voor onderlinge borgstelling, de alternatieve financieringsplatformen, de dienstenverleners aan vennootschappen, de auditkantoren en eenieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent, en de zelfstandige stagiairs van alle in de wet beoogde cijferberoepen. De wet van 18 september 2017 breidde het toepassingsgebied van de wet ook uit tot alle uitbaters van kansspelen.

	2015	2016	2017	% 2017
Vereffeningsinstellingen	0	2	0	-
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	0	0	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER	0	0	0	-
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Deposito- en Consignatiekas	0	1	0	-
Marktondernemingen	0	0	0	-
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	-	-	0	-
Beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging	-	-	0	-
Beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen	-	-	0	-
Alternatieve financieringsplatformen	-	-	0	-
Onafhankelijke financiële planners	-	-	0	-
Dienstenverleners aan vennootschappen	-	-	0	-

2.2. Verzoeken om inlichtingen vanwege buitenlandse meldpunten

	2015	2016	2017	% 2017
Buitenlandse meldpunten ⁽¹⁾	1.007	2.028	2.123	6,84

⁽¹⁾ Overeenkomstig artikel 22 §2 van de wet van 11 januari 1993 en artikel 79 § 3 1° van de wet van 18 september 2017.

2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten

	2015	2016	2017	% 2017
Douane en Accijnzen ⁽¹⁾	1.505	1.387	1.282	4,12
Federaal parket	-	1	31	0,10
Veiligheid van de Staat	2	12	28	0,09
FOD Financiën	1.941	1.163	19 ⁶²	0,06
OCAD	4	2	17	0,05
Vlaamse belastingdienst	-	-	13	0,04
FOD Economie	9	5	7	0,02

⁶² Het lage aantal meldingen in 2017 heeft te maken met technische problemen vanwege FOD Financiën om zich aan te sluiten op het online-meldsysteem van CFI. Gezien de problemen begin 2018 nog niet waren opgelost, heeft de CFI beslist het manuele werk op zich te nemen zodat alle informatie inmiddels kon worden overgemaakt.

	2015	2016	2017	% 2017
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	-	2	6	0,02
Curatoren in een faillissement	1	8	5	0,02
Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF)	-	-	1	-
FOD Binnenlandse Zaken	-	1	-	-
Sociale inspectie	1	-	-	-

⁽¹⁾ Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichhoudende of tuchtoverheden

	2015	2016	2017	% 2017
Controleoverheden	12	1	11	0,05
ALGEMEEN TOTAAL (2.1 – 2.4)	27.767	27.264	31.080	100

2.5. Aantal meldende entiteiten

<i>Financiële beroepen</i>	2015	2016	2017
Kredietinstellingen	67	66	64
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en uitgevers en instellingen voor elektronisch geld	28	31	35
Levensverzekeringsondernemingen	14	16	18
Beursvennootschappen	8	8	9
Ondernemingen voor consumentenkrediet	2	5	6
Instellingen voor hypothecair krediet	4	5	6
Betalingsinstellingen die kredietkaarten uitgeven of beheren	0	0	0
Verzekeringsbemiddelaars	2	6	5
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	2	0	0
Vennootschap van publiek recht bpost	1	1	1
Nationale Bank van België	1	1	1
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	2	1	2
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER	0	1	0
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	0	1	0
Vereffeningsinstellingen	0	1	0
Leasingondernemingen	0	2	3
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	0	0
Deposito- en Consignatiekas	0	1	0
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0
Marktondernemingen	0	0	0
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER	0	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	-	-	0
Beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging	-	-	0
Beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen	-	-	0
Alternatieve financieringsplatformen	-	-	0
Onafhankelijke financiële planners	-	-	0
Dienstenverleners aan vennootschappen	-	-	0
Totaal	128	146	150

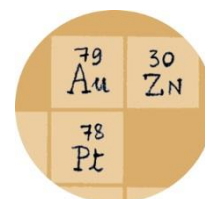
<i>Niet-financiële beroepen</i>	2015	2016	2017
Notarissen	311	320	294
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	77	93	142
Vastgoedmakelaars	34	18	29
Bedrijfsrevisoren	19	22	21
Gerechtsdeurwaarders	12	12	16
Uitbaters van kansspelen	9	9	9
Advocaten	3	4	6
Handelaren in diamant	3	4	2
Bewakingsondernemingen	1	0	1
Totaal	469	482	520

2.6. Verdeling van de dossiers volgens de aard van de belangrijkste verrichting

Verrichtingen ⁽¹⁾	2015	2016	2017	% 2017
Stortingen op rekening	1.416	2.045	2.418	26,45
Internationale overschrijvingen	1.413	1.602	1.984	21,70
Opnames	1.034	1.027	1.280	14,00
Binnenlandse overschrijvingen	755	737	1.018	11,14
Geldverzending	288	60	279	3,05
Onroerende goederen	77	50	132	1,44
Kredieten	71	81	74	0,81
Levensverzekering	622	67	69	0,75
Effecten	104	135	54	0,59
Gebruik van cheques	53	36	30	0,33
Fiscale regularisatie	1.918	849	20	0,22
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	6	3	11	0,12
Spelverrichtingen	5	8	6	0,07
Andere	577	1.149	1.766	19,33
Totaal	8.329	7.849	9.141	100

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

⁽²⁾ Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

3. DOORMELDINGEN

De CFI bundelt alle meldingen van verdachte verrichtingen die betrekking hebben op één zaak. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of van financiering van terrorisme wordt dit dossier doorgemeld aan de bevoegde procureur des Konings of de federale procureur.

In 2017 meldde de CFI 1.192 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 1.108,68 miljoen EUR.

Indien de CFI na de doormelding van een dossier nieuwe of aanvullende meldingen ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

In totaal lagen in 2017 3.285 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen) aan de basis van doormeldingen aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 1.415,95 miljoen EUR.

De doorgemelde dossiers en meldingen worden hieronder onderverdeeld per categorie van meldende instelling, aard van verrichting en onderliggend misdrijf.

3.1. Doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling

Aantal doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling – Evolutie in de afgelopen 3 jaar

	2015	2016	2017	% 2017
Kredietinstellingen	584	557	752	63,09
Wisselkantoren en agenten van betalingsinstellingen	139	95	160	13,42
Vennootschap van publiek recht bpost	188	89	131	10,99
Buitenlandse meldpunten	29	39	52	4,36
Veiligheid van de Staat	-	1	10	0,84
Boekhouders en fiscalisten	10	11	9	0,76
Douane	16	3	7	0,59
Uitbaters van kansspelen	4	8	6	0,50
Levensverzekeringsondernemingen	6	1	6	0,50
Nationale Bank van België	4	6	5	0,42
FOD Financiën	4	4	4	0,34
Federaal parket	-	-	4	0,34
Notarissen	4	6	3	0,25
Handelaren in diamant	1	2	3	0,25
Beursvennootschappen	1	-	3	0,25
OCAD	-	-	3	0,25
Andere	2	9	34	2,95
Totaal	992	831	1.192	100

Bedragen⁽¹⁾ in doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling – Evolutie in de afgelopen 3 jaar

	2015	2016	2017	% 2017
Kredietinstellingen	461,85	1.035,67	926,89	83,60
Buitenlandse meldpunten	25,52	48,90	81,19	7,32
Wisselkantoren en agenten van betalingsinstellingen	27,36	27,57	40,48	3,65
Beursvennootschappen	2,41	-	32,46	2,93
Levensverzekeringsondernemingen	3,09	0,98	7,54	0,68
Vennootschap van publiek recht bpost	9,88	3,33	5,97	0,54
Boekhouders en fiscalisten	17,76	7,06	5,61	0,51
Douane	39,97	10,29	2,08	0,19
Uitbaters van kansspelen	0,49	0,76	1,14	0,10
Notarissen	0,14	4,06	1,05	0,09
FOD Financiën	4,35	3,08	1,04	0,09
Handelaren in diamant	0,85	0,11	0,92	0,08
Nationale Bank van België	0,95	0,57	0,82	0,07
OCAD	-	-	0,11	0,02
Federaal parket	-	-	0,09	0,01
Veiligheid van de Staat	-	-	0,05	-
Andere	44,75	4,44	1,24	0,12
Totaal	639,36	1.146,82	1.108,68	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

Verdeling per categorie van meldende instelling van meldingen die in 2015, 2016 en 2017 werden doorgemeld

	2015		2016		2017	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Kredietinstellingen	1.666	828,40	1.278	1.148,89	1.749	1.181,04
Wisselkantoren en betalingsinstellingen	1.292	42,62	713	29,36	832	63,81
Vennootschap van publiek recht bpost	340	15,00	167	3,72	211	7,92
Buitenlandse meldpunten	106	44,47	120	51,11	138	82,69
Uitbaters van kansspelen	62	1,36	85	1,81	120	1,48
Levensverzekeringsondernemingen	30	4,62	23	1,42	33	8,04
Douane	34	40,08	78	11,44	24	2,13
Boekhouders en fiscalisten	30	18,36	19	8,01	22	7,02
FOD Financiën	7	8,43	8	3,08	21	20,38
Federaal parket	-	-	-	-	16	0,09
Nationale Bank van België	33	1,36	30	0,90	14	0,88
Veiligheid van de Staat	-	-	1	-	14	0,04
Beursvennootschappen	-	-	2	-	12	32,46
Notarissen	27	4,81	23	8,24	10	1,09
Handelaren in diamant	2	0,85	5	0,11	8	1,01
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	-	-	1	0,02	3	0
OCAD	3	0,06	-	-	3	0,12
Andere	14	53,71	24	17,57	55	5,75
Totaal	3.646	1.064,13	2.577	1.285,68	3.285	1.415,95

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Bovenstaande bedragen worden gevormd door de optelsom van pure witwasverrichtingen en al dan niet fictieve handelsverrichtingen. Bij deze dossiers (onder meer in dossiers in verband met btw-carrouselfraude) is het bijzonder moeilijk precies vast te stellen welk deel wordt witgewassen en welk deel al dan niet fictieve handelsverrichtingen zijn.

3.2. Doorgemelde dossiers volgens de aard van de verrichting

Belangrijkste verrichtingen in de doorgemelde dossiers – Evolutie in de afgelopen 3 jaar⁽¹⁾

Aard van de verrichtingen	2015	2016	2017	% 2017
Geldverzending	288	147	279	24,45
Opnames	217	183	227	19,89
Stortingen op rekening	110	134	199	17,44
Internationale overschrijvingen	100	96	172	15,07
Binnenlandse overschrijvingen	124	114	119	10,43
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	6	3	8	0,70
Spelverrichtingen	5	8	6	0,53
Gebruik van cheques	11	6	5	0,44
Belegging in effecten, edele metalen	5	8	4	0,35
Kredieten	8	3	4	0,35
Onroerende goederen	4	3	1	0,09
Andere	85	87	117	10,26
Totaal	963	792	1.141	100

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

⁽²⁾ Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

Bedragen – Evolutie in de afgelopen 3 jaar⁽¹⁾

Aard van de verrichtingen	2015	2016	2017	% 2017
Internationale overschrijvingen	226,18	788,80	538,96	52,45
Opnames	106,44	96,64	191,45	18,63
Binnenlandse overschrijvingen	64,03	104,62	132,27	12,87
Stortingen op rekening	45,99	32,54	106,25	10,34
Geldverzending	17,19	8,15	11,11	1,08
Gebruik van cheques	4,46	3,45	4,01	0,39
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	0,85	10,29	2,19	0,21
Spelverrichtingen	0,51	0,76	1,14	0,11
Beleggingen in effecten, edele metalen	4,71	14,95	1,12	0,11
Kredieten	1,25	2,08	1,12	0,11
Onroerende goederen	31,72	0,78	0,05	-
Andere	110,52	34,86	37,83	3,70
Totaal	613,85	1.097,92	1027,5	100

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

⁽²⁾ Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

Verdeling volgens de aard van de verrichting in meldingen die in 2015, 2016 en 2017 werden doorgemeld⁽¹⁾

Aard van de verrichtingen	2015		2016		2017	
	Aantal	Bedrag ⁽²⁾	Aantal	Bedrag ⁽²⁾	Aantal	Bedrag ⁽²⁾
Geldverzending	1.443	26,09	678	9,89	901	19,59
Opnames	628	141,79	397	121,00	533	234,81
Internationale overschrijvingen	323	463,44	256	815,79	380	595,31
Stortingen op rekening	240	75,48	239	60,84	356	152,76
Binnenlandse overschrijvingen	348	109,73	285	123,17	348	174,06
Spelverrichtingen	63	1,38	85	1,81	120	1,48
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽³⁾	23	0,96	77	11,41	26	2,25
Verkoop van edele metalen	11	1,53	5	1,03	11	0,32
Kredieten	32	13,86	16	2,68	9	1,68
Gebruik van cheques	19	4,84	14	3,59	8	4,00
Effecten	16	5,23	10	14,84	7	0,80
Onroerende goederen	27	35,40	19	4,85	6	0,08
Andere	367	139,94	376	63,67	443	146,14
Totaal	3.540	1.019,67	2.457	1.234,57	3.148	1.333,28

⁽¹⁾ In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

⁽²⁾ Bedragen in miljoen EUR.

⁽³⁾ Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

3.3. Doorgemelde dossiers volgens het onderliggende misdrijf

Aantal doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf

Onderliggend misdrijf	2015	2016	2017	% 2017
Oplichting	314	186	274	22,99
Terrorisme, financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	75	112	164	13,76
Illegale drughandel	80	76	130	10,91
Ernstige fiscale fraude	52	54	100	8,39
Misbruik van vennootschapsgoederen	139	80	96	8,05
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	95	74	89	7,47
Handel in clandestiene werkrachten	80	71	83	6,96
Georganiseerde misdaad	40	36	72	6,04
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	38	48	42	3,52
Mensenhandel	17	20	30	2,52
Misbruik van vertrouwen	13	15	27	2,27
Exploitatie van prostitutie	24	35	25	2,10
Diefstal of afpersing	12	12	23	1,93
Sociale fraude ⁽¹⁾	-	-	18	1,51
Verduistering en corruptie	8	6	13	1,09
Andere	5	6	6	0,49
Totaal	992	831	1.192	100

⁽¹⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017.

De CFI kan in hetzelfde dossier ernstige aanwijzingen hebben voor verschillende onderliggende misdrijven.

De CFI kan ook één onderliggend hoofdmisdrijf vaststellen en een of meerdere bijkomstige of ondergeschikte onderliggende misdrijven aanduiden. Dit is onder andere het geval wanneer de CFI een dossier voor sociale fraude doormeldt. Sociale fraude kan ook gevolgen hebben op fiscaal vlak, wanneer sociale fraude door een handelsonderneming wordt gepleegd.

De CFI meldde in 2017 21 dossiers door aan het parket waarin ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, als bijkomstig of ondergeschikt onderliggend misdrijf bij een ander onderliggend hoofdmisdrijf werd aangeduid en 15 dossiers waarin sociale fraude als bijkomstig of ondergeschikt onderliggend misdrijf bij een ander onderliggend hoofdmisdrijf werd aangeduid.

Bedragen in de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf⁽¹⁾

Onderliggend misdrijf	2015	2016	2017	% 2017
Verduistering en corruptie	23,30	658,99	382,77	34,52
Ernstige fiscale fraude	235,29	150,37	300,66	27,12
Georganiseerde misdaad	87,24	63,14	112,14	10,11
Handel in clandestiene werkkrachten	97,84	57,49	55,99	5,05
Misbruik van vertrouwen	14,50	22,22	41,17	3,71
Sociale fraude ⁽²⁾	-	-	38,65	3,49
Illegale drughandel	13,68	14,22	38,25	3,45
Misbruik van vennootschapsgoederen	39,58	56,12	37,77	3,41
Oplichting	34,54	34,92	34,49	3,11
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	31,91	28,70	23,90	2,16
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	34,21	23,04	19,99	1,80
Mensenhandel	13,22	14,63	9,79	0,88
Exploitatie van prostitutie	5,52	9,12	8,68	0,78
Diefstal of afpersing	1,40	1,71	1,78	0,16
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	6,50	6,66	1,20	0,11
Andere	0,63	5,49	1,45	0,14
Totaal	639,36	1.146,82	1.108,68	100

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

⁽²⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017.

Meldingen die in 2015, 2016 en 2017 werden doorgemeld volgens onderliggend misdrijf

Onderliggend misdrijf	2015		2016		2017	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Verduistering en corruptie	36	69,55	22	676,42	24	446,92
Ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd	193	322,22	188	193,06	296	419,10
Georganiseerde misdaad	414	225,34	316	81,87	384	137,44
Handel in clandestiene werkrachten	374	133,04	286	74,19	226	76,69
Misbruik van vertrouwen	33	18,14	61	58,09	105	43,07
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	172	55,82	162	45,55	144	34,76
Oplichting	761	47,67	428	38,03	671	52,65
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	230	40,65	138	32,72	156	25,48
Misbruik van vennootschapsgoederen	370	61,33	160	25,73	227	53,73
Illegale drughandel	334	43,56	155	16,49	328	51,03
Mensenhandel	108	19,13	100	15,06	103	12,84
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	406	16,07	350	10,55	448	5,97
Exploitatie van prostitutie	114	6,90	126	9,62	75	14,29
Sociale fraude ⁽²⁾	-	-	-	-	42	38,65
Verlenen van beleggingsdiensten, diensten van valutahandel of van geldoverdracht zonder vergunning	2	0,36	46	4,47	1	0,36
Diefstal of afpersing	63	1,19	31	1,84	42	1,89
Fraude ten nadele van de financiële belangen van de E.U.	3	0,13	2	-	2	0
Ernstige milieucriminaliteit	-	-	-	-	6	0,98
Andere	33	3,03	6	2,01	5	0,10
Totaal	3.646	1.064,13	2.577	1.285,7	3.285	1.415,95

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

⁽²⁾ Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017.

3.4. Nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers in 2015, 2016 en 2017.

Nationaliteit	2015	2016	2017	% 2017
Belgische	479	498	659	55,29
Nederlandse	56	30	53	4,45
Franse	52	30	46	3,86
Turkse	19	17	30	2,52
Italiaanse	11	13	30	2,52
Braziliaanse	26	14	28	2,35
Marokkaanse	20	23	26	2,18
Portugese	17	18	26	2,18
Ivoriaanse	33	10	18	1,51
Roemeense	19	12	17	1,43
Bulgaarse	7	10	11	0,92
Tunesische	2	7	11	0,92
Russische	6	10	10	0,84
Nigeriaanse	12	9	9	0,76
Pakistaanse	3	8	8	0,67
Congolese (DRC)	5	7	8	0,67
Spaanse	4	8	7	0,59
Algerijnse	3	4	7	0,59
Syrische	2	3	5	0,42
Ghanese	10	3	5	0,42
Britse	9	3	5	0,42
Poolse	6	3	5	0,42
Albanese	6	0	5	0,42
Kameroense	5	4	4	0,33
Malinese	2	1	4	0,33
Beninse	5	0	3	0,24
Andere	173	86	152	12,75
Totaal	992	831	1.192	100

3.5. Verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene in de dossiers doorgemeld in 2017. Deze tabellen zijn bedoeld om de melders te helpen bij de toepassing van de wettelijk opgelegde waakzaamheidsmaatregelen.

3.5.1. Verblijfplaats in België

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de 959 doorgemelde dossiers waarbij de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in België.

	Aantal dossiers	%
Brussel	314	32,74
Antwerpen	166	17,31
Henegouwen	87	9,07
Oost-Vlaanderen	85	8,86
Vlaams-Brabant	82	8,55
Luik	62	6,47
West-Vlaanderen	55	5,74
Limburg	49	5,11
Waals-Brabant	27	2,82
Namen	21	2,19
Luxemburg	11	1,14
Totaal	959	100

3.5.2. Verblijfplaats in het buitenland

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de 233 doorgemelde dossiers in 2017 waarbij de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in het buitenland.

Land van verblijf	van 01/01/17 tot 31/12/17	%
Ivoorkust	45	19,65
Frankrijk	32	13,97
Nederland	15	6,55
Nigeria	11	4,80
Mali	6	2,62
Benin	5	2,18
Ghana	5	2,18
Luxemburg	5	2,18
Burkina Faso	4	1,75
Italië	4	1,75
Roemenië	4	1,75
Spanje	4	1,75
Verenigd Koninkrijk	4	1,75
Verenigde Arabische Emiraten	4	1,75
Zwitserland	4	1,75
Albanië	3	1,31
Brazilië	3	1,31
Bulgarije	3	1,31
Democratische Republiek Congo	3	1,31
Marokko	3	1,31
Tunesië	3	1,31
Turkije	3	1,31
Verenigde Staten	3	1,31
Zuid-Afrika	3	1,31
Andere	54	23,18
Totaal	233	100

4. INTERNATIONALE SAMENWERKING

Zoals de statistieken hieronder aantonen, bevroeg de CFI ook dit jaar stelselmatig het buitenland en ontving ze meerdere verzoeken van buitenlandse meldpunten.

De operationele samenwerking met het buitenland geschiedt in de regel op grond van samenwerkingsovereenkomsten tussen de verschillende meldpunten (*Memorandum Of Understanding* of MOU). Meldpunten, waarmee geen MOU bestaat, worden ook bevraagd wanneer dit operationeel nuttig is en voor zover de uitgewisselde inlichtingen beschermd zijn door een strikte vertrouwelijkheid. Het is belangrijk te benadrukken dat de uitwisseling van gegevens steeds beveiligd gebeurt. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en de toestemming wordt enkel verleend op grond van wederkerigheid.

Onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen en de verzonden buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoekingen, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI een buitenlands meldpunt op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen gegevens wisselde met dit meldpunt. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten soms informatie over betrokkenen met adres in België die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen⁶³ voor bepaalde oplichtingpraktijken. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI eveneens als spontaan beschouwd.

De CFI ontving en behandelde in 2017 2.123 verzoeken tot bijstand van buitenlandse meldpunten⁶⁴.

Afrika (12)

Ghana (3), Ivoorkust (1), Kameroen (1), Madagaskar (2), Mauritius (1), Senegal (1), Seychellen (1), Zuid-Afrika (2)

Azië en Stille Oceaan gebied (250)

Australië (234), Bangladesh (3), Filipijnen (3), Hongkong (4), Indonesië (1), Japan (1), Nieuw-Zeeland (1), Singapore (2), Zuid-Korea (1)

Eurazië (14)

Rusland (14)

Europa (661)

Andorra (1), Azerbeidzjan (1), Bosnië-Herzegovina (1), Cyprus (8), Denemarken (1), Duitsland (12), Eiland Man (6), Estland (2), Finland (5), Frankrijk (88), Guernsey (4), Hongarije (9), Ierland (3), Israël (6), Italië (20), Jersey (11), Letland (1), Liechtenstein (1), Litouwen (1), Luxemburg (283), Macedonië (1), Malta (4), Montenegro (2), Nederland (111), Noorwegen (1), Oekraïne (4), Oostenrijk (2), Polen (1), Portugal (4), Roemenië (5), Servië (3), Slovakije (1), Slovenië (2), Spanje (8), Tsjechië (4), Turkije (6), Verenigd Koninkrijk (33), Zwitserland (5)

Midden-Oosten en Noord-Afrika (12)

Algerije (1), Egypte (1), Jordanië (1), Libanon (3), Qatar (1), Syrië (4), Verenigde Arabische Emiraten (1)

Noord- en Zuid-Amerika (1.174)

Canada (3), Ecuador (1), Paraguay (1), Venezuela (1), Verenigde Staten (1.168)

---

⁶³ Waarschuwingen over witwastechieken worden via de website of het jaarverslag van de CFI meegedeeld.

⁶⁴ Gerangschikt aan de hand van de regionale groepen van de Egmont Groep en de FAG (FSRB's).

In 2017 verstuurde de CFI 1.283 verzoeken om inlichtingen naar buitenlandse meldpunten⁶⁵.

Afrika (36)

Angola (2), Burkina Faso (1), Democratische Republiek Congo (6), Gabon (1), Ghana (1), Ivoorkust (1), Kaapverdië (1), Kameroen (2), Madagaskar (1), Malawi (1), Mali (1), Mauritius (2), Namibië (1), Niger (1), Nigeria (1), Senegal (3), Seychellen (2), Tanzania (1), Togo (2), Tsjaad (1), Zuid-Afrika (4)

Azië en Stille Oceaangebied (100)

Afghanistan (2), Australië (1), Bangladesh (1), Brunei Darussalam (1), Cambodja (2), China (15), Cookeilanden (1), Fiji (1), Filipijnen (3), Hongkong (24), India (6), Indonesië (6), Japan (4), Macao (3), Maleisië (3), Marshall-eilanden (1), Mongolië (1), Nepal (1), Nieuw-Zeeland (1), Niue (1), Salomonseilanden (1), Samoa (1), Singapore (8), Sri Lanka (1), Taiwan (4), Thailand (4), Vanuatu (1), Zuid-Korea (2)

Eurazië (23)

Kazachstan (2), Kirgizië (1), Oezbekistan (1), Rusland (16), Tadzjikistan (1), Wit-Rusland (2)

Europa (977)

Albanië (3), Andorra (2), Armenië (1), Bosnië-Herzegovina (2), Bulgarije (19), Cyprus (18), Denemarken (3), Duitsland (64), Eiland Man (2), Estland (8), Finland (6), Frankrijk (236), Georgië (2), Gibraltar (3), Griekenland (9), Guernsey (3), Hongarije (10), Ierland (4), IJsland (1), Israël (8), Italië (36), Jersey (4), Kosovo (2), Kroatië (6), Letland (7), Liechtenstein (5), Litouwen (5), Luxemburg (68), Macedonië (3), Malta (4), Moldavië (1), Monaco (9), Montenegro (2), Nederland (186), Noorwegen (5), Oekraïne (1), Oostenrijk (4), Polen (24), Portugal (15), Roemenië (11), San Marino (1), Servië (7), Slovakije (6), Slovenië (3), Spanje (44), Tsjechië (6), Turkije (11), Vaticaanstad (1), Verenigd Koninkrijk (55), Zweden (7), Zwitserland (34)

Midden-Oosten en Noord-Afrika (51)

Algerije (3), Bahrein (1), Egypte (3), Jordanië (2), Koeweit (1), Libanon (6), Marokko (8), Qatar (1), Saoedi-Arabië (1), Syrië (1), Tunesië (4), Verenigde Arabische Emiraten (20)

Noord- en Zuid-Amerika (96)

Anguilla (1), Antigua en Barbuda (1), Argentinië (3), Aruba (1), Bahama's (3), Barbados (1), Belize (1), Bermuda (1), Bolivia (1), Brazilië (2), Britse Maagdeneilanden (6), Canada (3), Chili (2), Colombia (1), Costa Rica (2), Cuba (1), Curaçao (1), Dominica (1), Ecuador (1), El Salvador (1), Grenada (1), Guatemala (2), Honduras (2), Jamaica (1), Kaaimaneilanden (3), Mexico (1), Panama (7), Paraguay (1), Peru (2), Saint Kitts en Nevis (2), Saint Lucia (1), Saint Vincent en de Grenadines (2), Sint-Maarten (1), Trinidad en Tobago (1), Turks- en Caicoseilanden (1), Uruguay (3), Venezuela (2), Verenigde Staten (29)

De internationale strijd tegen het witwassen van geld en financiering van terrorisme heeft baat bij een sterke en effectieve gezamenlijke Europese aanpak. Een nauwe samenwerking tussen de EU-FIE's is bijgevolg van bijzonder belang. Momenteel gebruiken de meldpunten van de Europese Unie, waaronder de CFI, het FIU.NET als een instrument voor de uitwisseling van operationele data.

---

⁶⁵ Ibid

5. GERECHTELIJK GEVOLG

5.1. Verdeling per parket van de tussen 01/01/2013 en 31/12/2017 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg⁶⁶

	Totaal	%	Ver.	Vrij.	VCR	GO	BV	Over.	ZG	VO
Brussel	1.570	29,32	18	0	4	20	0	14	667	847
Antwerpen	790	14,76	14	1	6	20	1	1	128	619
Antwerpen	607	11,34	10	0	3	15	1	1	99	478
Mechelen	98	1,83	1	1	2	5	0	0	5	84
Turnhout	85	1,59	3	0	1	0	0	0	24	57
Henegouwen	510	9,52	2	0	0	7	0	3	19	479
Charleroi	226	4,22	1	0	0	4	0	1	9	211
Bergen	173	3,23	0	0	0	2	0	0	4	167
Doornik	111	2,07	1	0	0	1	0	2	6	101
Oost-Vlaanderen	507	9,47	2	0	1	3	0	2	80	419
Gent	270	5,04	1	0	1	1	0	1	59	207
Dendermonde	191	3,57	0	0	0	2	0	1	14	174
Oudenaarde	46	0,86	1	0	0	0	0	0	7	38
Federaal parket	423	7,90	8	0	0	4	0	2	31	378
Luik	328	6,12	2	0	3	15	0	2	79	227
Luik	254	4,74	2	0	3	12	0	2	63	172
Verviers	45	0,84	0	0	0	3	0	0	8	34
Hoei	29	0,54	0	0	0	0	0	0	8	21
West-Vlaanderen	327	6,1	2	0	3	6	0	1	46	269
Brugge	166	3,10	1	0	1	3	0	0	11	150
Kortrijk	110	2,05	0	0	2	3	0	1	31	73
Veurne	28	0,52	0	0	0	0	0	0	3	25
Ieper	23	0,43	1	0	0	0	0	0	1	21
Limburg	247	4,61	2	0	3	3	2	0	61	176
Hasselt	129	2,41	1	0	1	2	2	0	44	79
Tongeren	118	2,20	1	0	2	1	0	0	17	97
Halle-Vilvoorde	167	3,12	0	0	2	0	1	0	49	115
Waals-Brabant	138	2,58	1	0	1	0	0	0	19	117
Namur	122	2,27	1	0	0	2	0	0	5	114
Namen	95	1,77	1	0	0	1	0	0	5	88
Dinant	27	0,50	0	0	0	1	0	0	0	26
Leuven	120	2,24	1	0	0	0	0	1	4	114
Luxemburg	84	1,57	0	0	0	2	0	0	11	71
Aarlen	37	0,69	0	0	0	0	0	0	8	29
Neufchâteau	26	0,49	0	0	0	2	0	0	2	22
Marche-en-Famenne	21	0,39	0	0	0	0	0	0	1	20
Eupen	21	0,39	0	0	0	0	0	2	9	10
	5.354	100	53	1	23	82	4	28	1.208	3.955

Legende:

Ver : Veroordeling

Vrij : Vrijspraak

VCR : Verwijzing naar correctionele rechtbank

GO : Gerechtelijk onderzoek

BV : Buitenvervolginstelling

Over. : Dossiers door de Belgische gerechtelijke overheden overgemaakt aan een buitenlandse gerechtelijke overheid

ZG : Zonder gevolg na vooronderzoek door het parket

VO : Vooronderzoek

⁶⁶ Deze tabel werd opgesteld aan de hand van informatie en afschriften die op 31/01/2018 in het bezit van de CFI waren en die overeenkomstig artikel 82 § 3 aan de CFI werden meegedeeld.

5.2. Gerechtiglijk gevolg – boetes en verbeurdverklaringen

Onderstaande tabel⁶⁷ geeft de verdeling weer van de boetes en verbeurdverklaringen uitgesproken door rechtbanken en hoven per parket (bedragen in EUR) in de dossiers die de afgelopen 5 jaar (2013 tot 2017) werden doorgemeld en waarover de CFI werd ingelicht. Bij de analyse van deze cijfers dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat voor een beduidend aantal dossiers het onderzoek langer dan vijf jaar in beslag kan nemen. Dit is onder meer het geval bij dossiers die verband houden met economische en financiële criminaliteit, die meer dan 50 % van de doorgemelde dossiers uitmaken. Ook zijn nog niet alle veroordelingen in kracht van gewijsde.

	Boetes 2013 tot 2017	Verbeurdverklaringen 2013 tot 2017	Totaal
Brussel	2.680.695	46.392.311	49.073.006
Antwerpen	1.622.378	47.611.727	49.234.105
Antwerpen	1.023.478	42.243.533	43.267.011
Turnhout	592.900	5.368.194	5.961.094
Mechelen	6.000	-	6.000
Oost-Vlaanderen	1.710.156	14.278.998	15.989.154
Gent	1.631.256	12.790.958	14.422.214
Dendermonde	78.900	1.488.040	1.566.940
Oudenaarde	-	-	-
West-Vlaanderen	133.300	8.079.884	8.213.184
Brugge	127.800	7.550.465	7.678.265
Veurne	5.500	529.419	534.919
Henegouwen	417.050	3.768.480	4.185.530
Bergen	134.100	3.625.000	3.759.100
Charleroi	259.200	-	259.200
Doornik	23.750	143.480	167.230
Limburg	269.000	2.890.400	3.159.400
Hasselt	222.500	1.965.000	2.187.500
Tongeren	46.500	925.400	971.900
Luik	88.650	2.404.500	2.493.150
Luik	80.150	2.404.500	2.484.650
Hoei	8.500	-	8.500
Verviers	-	-	-
Namen	12.750	239.400	252.150
Namen	5.250	221.900	227.150
Dinant	7.500	17.500	25.000
Waals-Brabant	25.575	202.900	228.475
Leuven	125.840	84.600	210.440

⁶⁷ Deze tabel werd opgesteld aan de hand van informatie en afschriften die op 31/01/2018 in het bezit van de CFI waren en die overeenkomstig artikel 82 § 3 aan de CFI werden meegedeeld.

Luxemburg	-	-	-
Marche-en-Famenne	-	-	-
Totaal	7.085.394	125.953.200	133.038.594

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

Telefoon: 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00

E-mail: info@ctif-cfi.be

Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:

Philippe de KOSTER

Gulden Vlieslaan 55, bus 1 – 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit document en uitleg bij de cijfers en statistieken schriftelijk aanvragen per e-mail (info@ctif-cfi.be).